

ΟΙ ΙΖ' ΚΑΝΟΝΕΣ

ΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΝΑΩ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΤΗΣ ΛΕΓΟΜΕΝΗΣ Α' ΚΑΙ Β': ΕΡΜΗΝΕΥΟΜΕΝΟΙ.

ΚΑΝΩΝ Α'.

Πράγμα σεμνόν οὕτω καὶ τίμιον, καὶ τοῖς μακαρίοις καὶ ὁσίοις πατράσιν ἡμῶν πάλαι καλῶς ἐπινοηθέν, ἢ τῶν μοναστηρίων οἰκοδομή, κακῶς ἑρᾶται πραττόμενον σήμερον. Τινὲς γὰρ ὄνομα μοναστηρίου ταῖς οἰκείαις περιουσίαις καὶ ὑπάρξεσι περιθέμενοι, καὶ Θεῷ καθαγιαζέμενοι ἐπαγγελάμενοι, κυρίους τε τῶν καθιερωθέντων ἑαυτοὺς ἀναγράφουσι, καὶ μόνῃ τῇ προσηγορίᾳ, τὸ Θεῖον ἀφοσιῶν ἐκμηχανᾶσθαι διεγνώκασι. Τὴν αὐτὴν γὰρ ἐξουσίαν καὶ μετὰ τὴν ἀφιέρωσιν, οὐκ ἐρυθρίωσι σφετερίζεσθαι, ἣν περ ἔχειν οὐκ ἐκωλύοντο πρότερον. Καὶ τοσαύτη καπηλεία προσετρίβη τῷ πράγματι, ὥστε πολλὰ τῶν ἀφιερωθέντων παρ' αὐτῶν γε τῶν ἀφιερωτάντων καθορᾶται πιπρασκόμενα, θάμβος καὶ μῖστος τοῖς ὁρῶσι παρεχόμενα. Καὶ οὐ μόνον οὐκ ἔστιν αὐτοῖς μεταμέλεια, ἐφ' οἷς τῶν ἀπαξ ἀνατεθειμένων Θεῷ, τὴν ἐξουσίαν ἑαυτοῖς ἐπιτρέπουσιν, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις ταύτην ἀδεῶς παραπέμπουσιν. Ὄρισεν οὖν διὰ ταῦτα ἡ ἅγια σύνοδος, μηδενὶ ἐξεῖναι μοναστήριον οἰκοδομεῖν ἄνευ τῆς τοῦ ἐπισκόπου γνώμης καὶ βουλῆς. Ἐκείνου δὲ συνειδότος καὶ ἐπιτρέποντος, καὶ τὴν ὀφειλομένην ἐπιτελοῦντος εὐχὴν, ὡς τοῖς πάλαι θεοφιλῶς νενομοθέτηται, οἰκοδομεῖσθαι μὲν τὸ μοναστήριον, μετὰ πάντων δὲ τῶν αὐτῷ προσηκόντων σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ βρεθείῳ ἐγκαταγράφεσθαι, καὶ τοῖς ἐπισκοπικοῖς ἀρχείοις ἐναποτίθεσθαι· μηδαμῶς ἄδειαν ἔχοντος τοῦ ἀφιερῶντος, παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου, ἑαυτὸν ἡγούμενον, ἢ ἀνθ' αὐτοῦ, ἕτερον καθιστᾶν. Εἰ γὰρ ἄπερ τις ἀνθρώπῳ χαρίζεται, τούτων οὐκ ἔτι κύριος εἶναι δύναται, πῶς ἄπερ τις Θεῷ καθαγιαζέει καὶ ἀνατίθησι, τούτων ὑφαρπάζειν τὴν κυριότητα παραχωρηθήσεται;

Τῆς δ' δ'.
καδ' τῆς ε' μθ'
τῆς ζ' ιβ' ιγ'
ιζ' ιθ'. Κυρλ.
6'.

Ἐρμηνεῖα.

Ἐπειδὴ μερικοὶ κτίζοντες μοναστήρια, καὶ ἀφιερῶντες τὰ πράγματά των εἰς αὐτὰ, πάλιν μετὰ τὴν ἀφιέρωσιν, οὐχὶ μόνον ἐξουσίαζον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἐπώλουν, καὶ ἄλλους ἐκατέστηναν αὐτῶν ἐξουσιαστάς, διὰ τοῦτο ὁ παρὼν κανὼν διορίζει, ὅτι καθε μὲν μοναστήριον νὰ κτίζεται μὲ τὴν ἄδειαν καὶ γνώμην τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, ἐπιτελοῦντος τὴν συνειθισμένην εὐχὴν, ὅταν θεμελιούται, νὰ γράφεται δὲ εἰς βρέβιον (1), ἢτοι εἰς μικρὸν καὶ σύντομον κώδικα, τόσον αὐτὸ τὸ νεόκτιστον μοναστήριον, ὅσον καὶ ὅλα τὰ πράγματα καὶ ὑποστατικά ὅπου ἀφιέρωσαν εἰς αὐτὸ, εἴτε ὁ κτίσας τοῦτο, εἴτε ἄλλοι χριστιανοί· καὶ ὁ κώδικὸς αὐτὸς νὰ φυλάττεται ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἐπισκοπὴν, ἢ μητρόπολιν, ἵνα διὰ τούτου μὴ ἡμπορῇ εἰς τὸ ἐξῆς ὁ ἀφιερῶσας νὰ ἀφαιρέσῃ τι ἀπ' αὐτά. Τόσον δὲ νὰ ἦναι ἀποξενωμένος τοῦ μοναστηρίου ὁ κτίτωρ αὐτοῦ καὶ ἀφιερωτῆς, ὥστε οὔτε αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ γίνεταί αὐτοῦ ἡγούμενος, χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ ἐπισκόπου, οὔτε ἄλλον τινὰ νὰ κατασταίῃ ἡγούμενον εἰς αὐτὸ, ὡς τάχα οἰκεῖον (2). Ἐπειδὴ ἂν ἐκεῖνα ὅπου χαρίσῃ τινὰς εἰς ἀνθρώπον, δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὰ ὀρίξῃ πλέον, πῶς αὐτὸς ἐκεῖνα ὅπου ἀφιέρωσε μίαν φοράν εἰς τὸν Θεόν, δύναται πάλιν νὰ τὰ ἐξουσιάζῃ; Ἰερόσυλος γὰρ ὁ τοιοῦτος λογίζεται, καὶ τῆς καταδίκης τοῦ Ἀνανίου καὶ τῆς Σαπφείρας ὑπόδικος.

ΚΑΝΩΝ Β'.

Ἐπειδὴ τινες τὸν μονήρη βίον ὑποδύεσθαι σχηματίζονται, οὐχ ἵνα Θεῷ καθαρῶς δουλεύσωσιν, ἀλλ' ἵνα τῇ σεμνότητι τοῦ σχήματος δόξαν εὐλαβείας προσλάβωσι, καὶ τῶν οἰκείων ἐντεῦθεν ἡδονῶν ἀφθονον εὐρήσωσι τὴν ἀπόλαυσιν, καὶ τῶν τριχῶν καὶ μόνον τὴν ἀποβολὴν ποιούμενοι, ἐν τοῖς οἰκείαις οἴκοις παρεδρεύουσι, μηδεμίαν τῶν μοναχῶν ἀποπληροῦντες ἀκολουθίαν, ἢ κατάστασιν, ὥρισεν ἡ ἅγια Σύνοδος μηδένα τῶν πάντων τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ἀξιῶν, ἄνευ παρουσίας τοῦ ἐφείλοντος αὐτὸν εἰς ὑποτα-

(1) Βρέβιον, εἶναι λέξις Λατινικὴ, παραγομένη ἀπὸ τοῦ βρεβίου τοῦ τίμνω, καὶ θέλει νὰ εἴπῃ, σύντομος καὶ συνοπτικὴ ἀπογραφή, ἢ Κώδικξ, ὅπερ κοινῶς τώρα καλεῖται βραβίον.

(2) Τοῦτο τὸ ἴδιον πρέπει νὰ φυλάττεται καὶ εἰς ἐκείνους

ὅπου οἰκοδομοῦν σκήτας, ἢ ἀφιερῶνουν πράγματα εἰς αὐτάς ἢ θεῖους ναοὺς. ἢ ἄλλα τινὰ ἀφιερωμένα τῷ Θεῷ. Μετὰ γὰρ τὴν ἀφιέρωσιν δὲν δύναται καὶ οὗτοι πάντες νὰ ἐξουσιάζωσιν τὰ ἀφιερωθέντα.

γὴν ἀναδέχασθαι, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ ἡγεμονίαν, καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας τὴν πρόνοιαν ἐπαγγέλλεσθαι, ἀνδρὸς ὄντος δηλονότι θεοφιλοῦς καὶ μογῆς προεστηκότος, καὶ ἱκανοῦ σώζειν ψυχὴν, ἀρτίως τῷ Χριστῷ προσαγομένην. Εἰ δέ τις φωραθεῖ ἀποκουρεύων τινὰ, χωρὶς παρουσίας τοῦ εἰς ὑποταγὴν αὐτὸν ὀφείλοντος ἀναλαμβάνειν ἡγουμένου, τοῦτον μὲν καθαιρέσει καθυποβάλλεσθαι, ὡς ἀπειθοῦντα τοῖς κανόσι, καὶ τὴν μοναχικὴν εὐταξίαν καταλύοντα, τὸν δὲ παραλόγως καὶ ἀτάκτως ἀποκουρευθέντα, ἐν ὑποταγῇ καὶ μοναστηρίῳ, ἐν ᾧ ἂν ὁ κατὰ τόπον ἐπίσκοπος δοκιμάσῃ, παραδίδοσθαι. Αἱ γὰρ ἄκριτοι καὶ ἐπισφαλεῖς ἀποκουραὶ, καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἠτίμωσαν, καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα βλασφημῆσθαι πεποιήκασιν.

Ἑ ρ μ η ν ε ἰ α.

Τινὲς θέλοντες νὰ τοὺς εὐλαβῆται ὁ κόσμος (ἢ καὶ ἀπὸ ἀσθένειαν τινὰ, ἢ λύπην παρακινούμενοι,) γίνονται μὲν καλόγηροι καθ' ὑπόκρισιν, ἀφ' οὗ δὲ γίνουσι, κάθηται πάλιν ὡς τὸ πρότερον εἰς τοὺς οἴκους τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, χωρὶς νὰ φυλάττουν κάμψιν τάξιν καὶ κανόνα καλογηρικόν (!) τοῦτο λοιπὸν τὸ ἀτοπὸν ἐμποδίζοντας ὁ παρῶν κανὼν διορίζει, ὅτι κανένας ἱερεὺς ἢ καὶ ἀρχιερεὺς, νὰ μὴ κουρεύῃ καλόγηρον χωρὶς νὰ ᾔῃ παρῶν γέροντας καὶ ἀνάδοχος πνευματικὸς, ὅστις μέλλει νὰ ἀναλάβῃ τὴν φροντίδα τῆς ψυχικῆς σωτηρίας του, ἀνθρωπος δηλαδὴ θεοφιλῆς (2) καὶ προεστῶς μοναστηρίου, καὶ ἀρκετὸς εἰς τὸ νὰ οἰκονομήσῃ πρὸς σωτηρίαν τοὺς νεοπαγεῖς καὶ ἀρχαίους μοναχοὺς. Εἰ δὲ καὶ ἤθελε κάμει τοῦτο τινὰς, αὐτὸς μὲν νὰ καθαιρέται ὡς παραβάτης τῶν κανόνων καὶ τῆς μοναδικῆς εὐταξίας, ὁ δὲ χωρὶς ἀναδόχου κουρευθεὶς νὰ ἐμβάλλεται εἰς ὑποταγὴν ἄλλου μοναστηρίου, εἰς ὅποιον δηλαδὴ εὖρη εὐλογον ὁ ἐπίσκοπος, ἐπειδὴ αἱ ἐσφαλμέναι καὶ παραλόγως γινόμεναι κουρεύσεις τῶν μοναχῶν, ὄχι μόνον τὸ τιμιώτατον σχῆμα τῶν μοναχῶν ἀτίμασαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπίστους κάμνουσι νὰ βλασφημοῦν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, βλέποντας οὕτως ἀτάκτως, καὶ ἀδιαφόρως ζῶντας τοὺς μοναχοὺς (3).

(1) Κανὼν δὲ, τῶν μὲν Μεγαλοσχημίων καὶ τελείων Μοναχῶν εἶναι τὸ νὰ κάμνωσι κάθε ἡμερονύκτιον, κατὰ μὲν τοὺς ἁγίους Πατέρας, γονυκλισίας, ἤτοι στρωτὰς μετανοίας τριακοσίας (ὄρα Φιλοκαλ. φυλλ. 1053.) κατὰ δὲ τοὺς ἐν τῷ ἁγίῳ "Ὁρει διακριτικούς, γονυκλισίας μὲν ἑκατὸν εἴκοσι, προσκυνητὰς δὲ μετανοίας, κομβοσχοίνια δώδεκα. Οἱ δὲ Μικρόσχημοι καὶ Σταυροφόροι, γονυκλισίας μὲν ἑκατὸν, προσκυνητὰς δὲ, κομβοσχοίνια ἕξ. Οἱ δὲ Ρασοφόροι, γονυκλισίας ἑκατὸν, προσκυνητὰς δὲ κομβοσχοίνια τρία. "Ὅσοι δὲ εἶναι ἀγράμματοι Μοναχοὶ, καὶ δὲν ἠμποροῦν, οὔτε νὰ διαβάσουν, οὔτε νὰ ἀκούσουν τὴν ἀκολουθίαν τους, διὰ μὲν τὸν "Ὁρθρον πρέπει νὰ περνοῦν στεκόμενοι τριάκοντα κομβοσχοίνια, λέγοντες εἰς κάθε σπυρὶ τοῦ κομβοσχοίνιου "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὑἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με." Διὰ δὲ τὰς "Ὁρας, δέκα κομβοσχοίνια, διὰ τὸν Ἐσπερινόν, δέκα, καὶ διὰ τὸ Ἀπόδειπνον, δέκα, καθὼς διορίζουσι τὰ ἐν τῷ ἁγίῳ "Ὁρει κανονικά. Πότε δὲ γίνεται ὁ προρρηθεὶς Κανὼν, καὶ πότε δὲν γίνεται, ὄρα εἰς τὸν κ'. τῆς α΄. Συνόλου.

(2) Ταύτην τὴν ἰδίαν λέξιν, καὶ ταύτας τὰς ἀρετὰς ὅπου λέγει ὁ παρῶν Κανὼν μεταχειρίζεται καὶ ἀπαιτεῖ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος, νὰ ἔχῃ ὁ μέλλων γενέσθαι γέροντας καὶ πνευματικὸς πατήρ, ἐν τῷ ἀσκητικῷ αὐτοῦ λόγῳ, οὗ ἡ ἀρχὴ "Δεῦτε πάντες οἱ κοπιῶντες" λέγων πρὸς τὸν μέλλοντα ὑποταχθῆναι "Πολλὴν φροντίδα καὶ πρόνοιαν λάβε, ἀδελφε, εἰς τὸ νὰ εὖρης διδάσκαλον καὶ ὁδηγόν τῆς πολιτείας σου ἀπλανῆ, καλῶς γινώσκοντα νὰ ὁδηγῇ τοὺς πρὸς Θεὸν πορευομένους, στολισμένον μὲ ἀρετὰς, ἀπὸ τὰ ἔργα του μαρτυρίαν ἔχοντα ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, γνῶσιν ἔχοντα τῶν θείων Γραφῶν, ἀφιλάργυρον, ἀπερίσπαστον, ἡσύχιον, θεοφιλῆ, φιλόπτωχον, ἀόργητον, πολὺν εἰς οἰκοδομὴν τῶν ἐγγιζόντων αὐτῷ καὶ . . . καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀνδρὰ πολυάρετον, ἵνα γένῃς κληρονόμος τῶν ἐν αὐτῷ ἀγαθῶν. "Ὁ δὲ ἅγιος Κάλλιστος ὁ Ξανθόπουλος (ἐν κεφαλ. ιδ'. παρὰ τῆς Φιλοκαλ. σελ. 602.) ἐξηγῶν ποῖος εἶναι ὁ ἀπλανῆς γέροντας, λέγει ὅτι εἶναι ἐκεῖνος ὅπου φέρει μαρτυρίαν ἀπὸ τὰς ἱερὰς Γραφὰς εἰς ἐκεῖνα ὅπου λέγει. "Ἀφ' οὗ λοιπὸν εὖρη τινὰς τοιοῦτον γέροντα καὶ ἐκδώσῃ τὸν ἑαυτὸν του εἰς αὐτὸν, πρέπει νὰ ἀκολουθῇ εἰς

τὰ ἐκεῖνου προστάγματα. Καὶ κατὰ τὸν Μέγαν εἰπεῖν Βασίλειον πᾶν τὸ παρ' αὐτοῦ λεγόμενον πρέπει νὰ γίνεται εἰς τὴν συνοδίαν, ὡς ἂν νόμος καὶ Κανὼν. "Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶπομεν ποίας ἀρετὰς πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ γέροντας, καλὸν εἶναι νὰ εἰποῦμεν ἐν συντόμῳ καὶ ποίας ἀρετὰς πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ὑποτακτικὸς. "Ὁ μὲν οὖν Μέγας Βασίλειος (ὄρ. κατὰ Πλάτ. κς'. καὶ μς'.) λέγει, ὅτι ὁ ὑποτακτικὸς πρέπει νὰ μὴ φυλάττῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν του κανένα ἀπόκρυφον κίνημα, ἀλλὰ νὰ φανερώνη διὰ τῆς ἐξαγορεύσεως τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας του, καὶ κάθε ἀμάρτημά του νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὸν προεστῶτα, ἢ αὐτὸς μόνος ἀμέσως, ἢ μὲ τὸ μέσον ἄλλων ἀδελφῶν ὅπου ἤξεύρουσι τὸ ἀμάρτημα αὐτὸ, ἂν δὲν ἠμποροῦν αὐτοὶ μόνον νὰ τὸ λατρεύσουν. Τὴν ἐξομολόγησιν τῶν ὑποτακτικῶν ὡς ἀναγκαίαν ἀναφέρει καὶ ὁ ρηθεὶς Κάλλιστος ἐν κεφ. ιε'. καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος ἐν τῷ περὶ ὑποταγῆς δ'. λόγῳ. Κοντὰ εἰς τὴν ἐξομολόγησιν προσθέτει καὶ ἄλλα τέσσαρα ὁ Κάλλιστος, τὰ ὅποια εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὸν ὑποτακτικόν, παρὰ τοῦ τῆς Κλίμακος ταῦτα ἐρανισάμενος, ἤγουν τὸ νὰ ἔχῃ πίστιν καθαρὰν καὶ ἄδολον εἰς τὸν γέροντά του, νομίζοντας ὅτι βλέπωντας καὶ ὑποτασσόμενος εἰς αὐτὸν, αὐτὸν τὸν Χριστὸν βλέπει καὶ ὑποτάσσεται. Τὸ νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν εἰς ὅλα τὰ λόγια καὶ ἔργα ὅπου κάμῃ, καὶ νὰ μὴ λέγῃ ἄλλα ἀντ' ἄλλων. Τὸ νὰ μὴ κάμνῃ τὸ ἐδικόν του θέλημα, καὶ τὸ νὰ μὴ ἀντιλέγῃ. "Ὁ δὲ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος κοντὰ εἰς τὰ πέντε αὐτὰ ὅπου εἶπομεν, προσθέτει ὅτι ὁ ὑποτακτικὸς πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἀγάπην βεβαίαν πρὸς τὸν γέροντά του, χωρὶς τὴν ὅποιαν, θαυμάζει, λέγει, ἂν δὲν ἀπερνᾷ ματαίως τὴν ἐν τῷ τόπῳ διατριβὴν ὁ ὑποτακτικὸς, ὢντας ἠνωμένος μὲ τὸν γέροντά του μὲ μίαν πλαστήν καὶ ψεύτικην ὑποταγὴν" λέγει δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀνακρίνωμεν, καὶ νὰ κατακρίνωμεν τοὺς γέροντάς μας, ἂν βλέπωμεν αὐτοὺς νὰ ἔχουν κάποια μικρὰ σφάλματα ὡς ἀνθρώποι. »

(3) Σημειῶσαι ὅτι κατὰ τὸν Κανόνα τοῦτον ἄλλος πρέπει νὰ ᾔῃ ὁ κουρεύων, καὶ ἄλλος ὁ ἀναδεχόμενος γέροντας, εἰ δὲ τις ἐνταυτῷ ὁ αὐτὸς καὶ κουρεύει, καὶ γέροντας γίνεται, ἐνέχεται εἰς τὸ ἐπιτίμιον τοῦ Κανόνος, εἰμὴ ἐξ ἀνάγκης μεγάλης, μὴ ὄντος ἄλλου. "Ὅθεν θαυμάζω πῶς ὁ Θεσσαλονίκης Συμεὼν (κεφ. σοβ'), καὶ χωρὶς νὰ προσθήσῃ τὴν τοιαύτην ἀνάγκην, εἶπεν,

Ὅρα δὲ, ὅτι, ὁ καὶ χωρὶς ἀναδόχου καὶ γέροντος φθάσας νὰ γένη μοναχός, δὲν δύναται πλέον νὰ εὐγάλη τὸ σχῆμα, ἀλλὰ φορῶν αὐτὸ ἐκδίδεται μόνον εἰς ἄλλο μοναστήριον. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κ.α. τῆς ζ'.

ΚΑΝΩΝ Γ'.

Τῆς δ'. δ'. τῆς
ζ'. ιθ'. κ.α. τῆς
ἐν Καρθ. πη.

Καὶ τοῦτο κακῶς πραττόμενον, κατὰ πολὺ δὲ χεῖρον, παροράσει καὶ ἀμελεία παραπειμώμενον, τυχεῖν ἐκρίθη διορθώσεως. ἵνα εἴ τις, μονῆς προϊστάμενος, τοὺς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένους μοναχοὺς ἀποδιδράσκοντας, οὐ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας ἀναζητοίη, ἢ ἐφευρίσκων, οὐκ ἀναλαμβάνοιτο, καὶ τῇ προσηκούσῃ καὶ καταλλήλῳ τοῦ πταίσματος ἰατρείᾳ τὸ νεοστηκὸς ἀνακτᾶσθαι, καὶ ἐπιρρωνύειν ἀγωνίζοιτο. Τοῦτον ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος ἀφορισμῶ ὑποκεισθαι. Εἰ γὰρ ὁ ζῶων ἀλόγων προστασίαν ἐγχειρίζομενος, καὶ τοῦ ποιμνίου καταμελῶν, οὐκ ἀτιμώρητος καταλιμπάνεται· ὁ τῶν τοῦ Χριστοῦ θρεμμάτων τὴν ποιμαντικὴν ἀρχὴν καταπιστευθεὶς, καὶ ραστώνῃ καὶ ραθυμίᾳ τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ἀπεμπολῶν, πῶς οὐ δίκας τοῦ τολμήματος εἰσπραχθήσεται; Ἀπειθῶν δὲ ὁ ἀνακαλούμενος μοναχὸς πρὸς τοῦ ἐπίσκοπου ἀφορισθήσεται.

Ἑρμηνεία.

Ἐμποδίζει ὁ παρὼν κανὼν τὸ νὰ φεύγουσιν οἱ μοναχοὶ ἀπὸ τὰ ἴδια τῶν μοναστηρίων καὶ νὰ πηγαίνουν εἰς ἄλλα, ἢ νὰ περιπλανῶνται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ἐὰν δὲ τινες ἀτακτοὶ κάμνουσι τοῦτο, εἰς ἀφορισμοῦ ἐπιτίμιον ὑποβάλλει τὸν ἡγούμενον τοῦ μοναστηρίου, ἀνίσως μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας δὲν ζητήσῃ νὰ εὕρῃ τοὺς ἀποδράσαντας (1), ἢ τοὺς ἀποφυγόντας αὐτοὺς κλογήρους του, καὶ ἀφ' οὗ τοὺς εὕρῃ, ἂν δὲν ἀγωνίζεται νὰ τοὺς γυρίσῃ ὀπίσω, καὶ νὰ τοὺς θεραπεύῃ, καθ' ἓνα κατὰ τὴν ψυχικὴν ἀσθένειαν ὅπου ἔχει. Διότι ἀνίσως παιδεύεται ὁ τὰ ἄλογα ζῶα βόσκων καὶ φυλάττων, ἐὰν αὐτὰ ἀμελῇ, πόσω μᾶλλον θέλει παιδευθῆ ὁ τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ βόσκων, καὶ ἀπὸ ἀμελείας του τὴν σωτηρίαν τούτων πωλῶν, τὴν ὅποιαν ἐξηγόρασεν ὁ Χριστὸς με τὸ αἷμά του; Ἐὰν δὲ ὁ ζητούμενος καὶ παρακαλούμενος μοναχὸς εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ, φανῇ ἀπειθῆς, παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως νὰ ἀφορίζεται. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κ.α. τῆς ζ'.

ΚΑΝΩΝ Δ'.

Τῆς δ'. δ'. τῆς
ζ'. ιγ'. ιθ'. κ.α.
τῆς ἐν Καρθ.
πη

Πολυτρόπως ὁ πονηρὸς τοῦ Μοναχικοῦ σχήματος τὸ σεβάσμιον, ἐπιωνείδιστον θῆναι ἠγωνήσατο, καὶ εὗρεν εἰς τοῦτο συνδρομὴν, τῆς προκατασχούσης αἰρέσεως τὸν καιρὸν. Τὰς γὰρ ἰδίας Μονὰς τῇ ἀνάγκῃ τῆς αἰρέσεως οἱ μονάζοντες καταλιμπάνοντες, οἱ μὲν, εἰς ἑτέρας, οἱ δὲ, εἰς κοσμικῶν ἀνδρῶν μετέπιπτον καταγῶγια. Ἀλλὰ γὰρ, ὅπερ αὐτοὺς, δι' εὐσέβειαν τότε πραττόμενον μακαριστοὺς ἀπέφαιναν, εἰς ἔθος ἄλογον μεταπεσὼν, καταγελάστους παρίστησι. Πανταχοῦ γὰρ νῦν τῆς εὐσεβείας ἐξηπλωμένης, καὶ σκανδάλων τῆς Ἐκκλησίας ἀπηλλαγμένης, ἔτι τινὲς τῶν οἰκείων Μοναστηρίων ἀποφοιτῶντες, καὶ καθάπερ τι ρεῦμα δυσκάθεκτον ὧδε κάκεισε μεταγγιζόμενοι τε καὶ μεταρρέοντες, πολλῆς μὲν πληροῦσι τῆς ἀκοσμίας τὰ Μοναστήρια, πολλὴν δ' ἐν αὐτοῖς τὴν ἀταξίαν ἑαυτοῖς συνεισκαμάζουσι, καὶ τῆς ὑποταγῆς τὸ σεμνὸν διασπῶσί τε καὶ καταλυμαίνονται. Ἀλλὰ τούτων τὸ ἄστατον τῆς ὁρμῆς καὶ ἀνυπότακτον ἡ ἁγία Σύνοδος ἀνακόπτουσα, ὥρισεν ἵνα, εἴ τις Μοναχὸς τῆς ἰδίας ἀποδράσας Μονῆς, εἰς ἕτερον μεταπέσοι Μοναστήριον, ἢ εἰς κοσμικὸν εἰσκαμάσοι καταγῶγιον, αὐτὸς τε καὶ ὁ τοῦτον ὑποδεξάμενος ἀφωρισμένος εἴη, ἕως ἂν ὁ ἀποφυγὼν ἐπανέλθῃ, ἐξ ἧς κακῶς ἐξέπεσε Μονῆς. Εἰ μὲν τοι γέ ὁ Ἐπίσκοπος τινὰς τῶν Μοναχῶν ἐπὶ εὐλαβείᾳ καὶ βίου σεμνότητι

ὅτι ὁ αὐτὸς γίνεται καὶ ἀνάδοχος καὶ πατήρ, καὶ κουρεύων τὸν Μοναχὸν ἱερέως, πρᾶγμα, τὸ ὅποιον εἶναι παρὰ τὸν Κανόνα τοῦτον, διὰ τοῦτο ὁ τοιοῦτος λόγος τοῦ Συμείων πρέπει νὰ ἔχῃ συνυπακουόμενον τὸ ἐξ ἀνάγκης. Τὸ δὲ νὰ ἔχουν τὸ αὐτὸ σχῆμα, τοῦ σταυροφόρου θετέον, ἢ τοῦ μεγαλοσχήμου, ὅπου μέλλει νὰ λάβῃ ὁ Μοναχὸς, ὅτε ἀνάδοχος του, καὶ ὁ κουρεύων αὐτὸν ἱερέως, τοῦτο, λέγω, ἀγκαλὰ καὶ ἀπὸ Κανόνα τινὰ δὲν παρελάθωμεν, ἐπειδὴ ὁμοίως ἡ συνήθεια αὕτη ἐκ παραδόσεως ἐπεκράτησε, πρέπει νὰ φυλάττεται. Λέγει δὲ περὶ τούτου καὶ ὁ ἀγιώτατος Πατριάρχης Λουκᾶς μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου, λόγων ζητήματα τινὰ ἐν χειρογράφοις σωζόμενα· «Διὰ τὴν ἀπόκαρσιν τοῦ μεγαλοσχήμου ὅπου γένη παρὰ μανδιώτου (ἢ τοι παρὰ σταυροφόρου ἱερέως) πάντοτε ἀμφιβάλλεται. Μᾶλλον δὲ ἔτυχον ἓνα Κανόνα, ὅστις λέγεται πῶς εἶναι Νικηφόρου τοῦ Πατριάρχου,

ἐν ᾧ ρητῶς λέγει, ὁ μεγαλόσχημος νὰ κουρεύηται ἀπὸ μεγαλόσχημον ἱερέα, ἐπειδὴ ἐκεῖνο ὅπου ἔχει τινὰς, δίδει. Εἰς ἡμᾶς ὁμοίως φαίνεται ὅτι τοῦ ἱερέως εἶναι ἴδιον νὰ κουρεύῃ, οὐ καθὼς Μοναχός, ἀλλὰ καθὼς ἱερέως, ὁποῦ ἂν εἴῃ σχήματος. Ἐὰν ὁμοίως ὁ λογισμὸς ἐκεῖνου ὅπου μέλλει νὰ γένη Μοναχὸς σαλεύεται, διὰ τὴν ἀμφιβολίαν, ἢς κουρεύεται ἀπὸ μεγαλόσχημον ἱερέα (ἐξ ἧς ἂν ᾖ τινὰς ἐμπόδιον ἢ ἀνάγκη) διὰ τὸ ἀδίστακτον, καὶ ὄχι διὰ τὸ ἀναγκαῖον.

(1) Ὅρα ὅτι ὁ Κανὼν τόσον ἀπαιτεῖ τοὺς Μοναχοὺς νὰ μὴ ἀναχωροῦν ἀπὸ τὰ Μοναστήριά των, ὥστε ὅπου τὴν φυγὴν αὐτῶν ὀνομάζει ἀπόδρασιν, λέξιν, ἣτις κατὰ τοὺς Ἑλληνας, συνιθίζεται νὰ λέγεται εἰς δούλους φυγάδας, καὶ εἰς τοὺς φυλακωμένους καὶ ἀλυσιδωμένους, ὅταν σπάσουν τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς φυλακάς, καὶ φύγουν κρυφίως.

μαρτυρουμένους, εἰς ἕτερον Μοναστήριον ἐπὶ καταστάσει τῆς Μονῆς θελήσοι μετακομίσαι, ἢ καὶ εἰς κοσμικὴν οἰκίαν ἐπὶ σωτηρία τῶν ἐνοικούντων δοκιμάσοι καταστήσαι, ἢ ἀλλαγῶσε εὐδοκήσοι ἐπιστήσαι, τοῦτο, οὔτε τοὺς ὑποδεχομένους, οὔτε τοὺς Μοναχοὺς ὑποδίκους ποιεῖ.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ εἰς τὸν καιρὸν τῆς εἰκονομαχίας ἐδιώκοντο ἀπὸ τοῦ εἰκονομάχου οἱ Μοναχοί, καὶ ἀφίεναν τὰ Μοναστήρια τῶν, καὶ ἢ εἰς ἄλλα ἐπήγαγκαν Μοναστήρια (ὄρα τὸν ιγ΄ τῆς ζ΄) ἢ εἰς τὰ κοσμικὰ ἐπρόσφευγαν καταγῶγια. Ἀπὸ τότε δὲ συνειθίσαντες, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ εἰρήνης ἐποίησαν τοῦτο, ἀφίεντες μὲν τὰ Μοναστήρια τῶν, ὡσάν δὲ ἓνα ποτάμι ἀκράτητον, μεταφερόμενοι ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ ἀπὸ Μοναστήριον εἰς Μοναστήριον, ὥστε ὁποῦ μετὰ τὴν ἀκαταστασίαν ταύτην, ὄχι μόνον ἀστόλιστα ἔκαμναν τὰ Μοναστήρια τῶν (στολισμὸς γὰρ Μοναστηρίου εἶναι τὸ νὰ μένουν πάντοτε οἱ Μοναχοί εἰς αὐτὸ ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ νὰ μὴ εὐγαίνουσαν συνεχῶς), ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἀταξίας καὶ ἤθη διεφθαρμένα καὶ διάφορα ἔφερον μεθ' ἡδονῆς εἰς αὐτὰ (τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ εἰσκωμάζω). Διὰ τὴν ἐμποδίσαν λοιπὸν ἡ Σύνοδος τὸ τοιοῦτον κακὸν, ἀφορίζει διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος, τῶσαν τοῦ φεύγοντος Μοναχοῦ ἀπὸ τὰ Μοναστήρια τῶν, ὅσαν καὶ ἐκείνους ὁποῦ ἤθελαν ὑποδεχθῶσαν αὐτοὺς, εἴτε Μοναχοί εἶναι οὗτοι ἄλλου Μοναστηρίου, εἴτε καὶ κοσμικοί, ἕως οὗ νὰ ἐπιστρέψουν ἐκεῖνοι εἰς τὰ ἑαυτῶν Μοναστήρια. Ἀνίσως ὁμοίως ὁ κατὰ τόπον Ἀρχιερεὺς θελήσῃ νὰ μετατοπίσῃ τοὺς εὐλαβεῖς καὶ ἐναρέτους Μοναχοὺς εἰς ἄλλο Μοναστήριον διὰ βελτίωσιν αὐτοῦ καὶ κατάστασιν, ἢ εἰς κοσμικὸν δσπήτιον διὰ σωτηρίαν τῶν ἐν αὐτῷ κατοικούντων, ἢ εἰς ἄλλο μέρος, τότε, οὔτε οἱ πηγαινόντες Μοναχοί, οὔτε οἱ δεχόμενοι αὐτοὺς εἶναι εἰς τὸν ἀφορισμὸν ἔνοχοι. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κα΄ τῆς ζ΄.

ΚΑΝΩΝ Ε΄.

Τὰς ἀκρίτους καὶ ἀδοκιμάτους ἀποταγὰς ἐπὶ πολὺ τὴν Μοναχικὴν εὐταξίαν λυμαιομένης εὐρίσκομεν. Προπετιῶς γὰρ τινες εἰς τὸν μονήρη βίον ἑαυτοὺς ἐπιρρίπτοντες, καὶ πρὸς τὸ τραχὺ καὶ ἐπίπονον κατολιγωροῦντες τῆς ἀσκήσεως, ἐπὶ τὸν φιλόσαρκον καὶ ἡδονικὸν βίον ἀθλίως πάλιν ἐπαναστρέφουσιν. Ὄρισεν οὖν διὰ τοῦτο ἡ ἁγία Σύνοδος μηδένα τοῦ Μοναχικοῦ σχήματος καταξιῶσθαι, πρὶν ἂν ὁ τῆς τριετίας χρόνος εἰς πείραν αὐτοῖς ἀφελθῆ, δοκίμους αὐτοὺς καὶ ἀξιῶς τῆς τριακονταετίας βιοτῆς καταστήσῃ, καὶ τοῦτο κρατεῖν παντὶ τρόπῳ παρεκελεύσατο· πλὴν εἰ μὴ πού τις βαρεῖα προσπεσοῦσα νόσος, τὸν χρόνον ἀναγκάσοι συσταλῆναι τῆς δοκιμασίας, ἢ εἰ μὴ πού τις ἀνῆρ εἴη εὐλαβῆς, καὶ τὸν Μοναχικὸν βίον ἐν τῷ κοσμικῷ διανύων σχήματι· ἐπὶ γὰρ τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς εἰς ἀπόπειραν παντελεῖ, καὶ ἕξαμηνιαῖος ἀρκέσει χρόνος. Εἰ δὲ τις παρὰ ταῦτα διαπράξῃται, τὸν μὲν ἡγούμενον τῆς ἡγουμενίας ἐκπίπτοντα παιδείαν τῆς ἀταξίας τὴν ἐν ὑποταγῇ διαγωγῇ ἐφευρίσκειν, τὸν δὲ μονάσαντα, ἐν ἑτέρᾳ μονῇ τὴν μοναχικὴν ἀκρίθειαν φυλαττούσῃ παραδίδοσθαι.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ μερικοὶ χωρὶς νὰ κάμουν κάμμιναν δοκιμὴν, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἢ μάλλον εἰπεῖν, ἀθαδῶς καὶ ἀτάκτως, γίνονται καλόγηροι, ἔπειτα, μὴ ὑποφέροντες τοὺς κόπους τῆς καλογηρικῆς, γυρίζουσι πάλιν εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν φιλόσαρκον καὶ κοσμικὴν ζωὴν, διὰ τοῦτο ὁ παρὼν κανὼν διορίζει, ὅτι κανένας νὰ μὴ γίνεταί καλόγηρος, ἂν πρῶτον δὲν δοκιμάσῃ τρεῖς χρόνους ἐξάπαντος, ἔξω μόνον τότε νὰ συντέμνεται ὁ καιρὸς τῆς τριετίας, ἂν ἔλθῃ τινὰς εἰς κίνδυνον θανάτου ἀπὸ βαρεῖαν ἀσθένειαν, καὶ ἔξω μόνον, ἂν ἦναι τινὰς εὐλαβῆς, καὶ ἐν τῷ κόσμῳ εὐρισκόμενος, ζῆ καλογηρικὴν ζωὴν· εἰς τοῦτον γὰρ ἀρκετοὶ εἶναι πρὸς δοκιμὴν καὶ ἕξ μῆνες μόνον. Ὅποιος δὲ ἡγούμενος κουρεύσῃ καλόγηρον πρὸ τῶν τριῶν χρόνων αὐτῶν, αὐτὸς μὲν νὰ ἀποβάλλεται ἀπὸ τὴν ἡγουμενίαν, καὶ εἰς παιδείαν τῆς ἀταξίας του νὰ γίνεταί ὑποτακτικὸς, ὁ δὲ νεόκουρος καλόγηρος νὰ δίδεταί εἰς ἄλλο μοναστήριον, τὸ ὁποῖον φυλάττει τὴν καλογηρικὴν ἀκρίθειαν (1). Σημείωσαι, ὅτι οὐδὲ ὁ χωρὶς τῆς

(1) Ἀπὸ τὸ ἐπιτίμιον ὁποῦ διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, ἕς συσταλθοῦσιν οἱ νῦν Προεστῶτες καὶ Ἠγούμενοι τῶν Μοναστηρίων, καὶ ἕς διορθώσων τὸ ἄτοπον ὁποῦ κάμνουσιν, οἵτινες τοὺς νεωστὶ ἐρχομένους ἀπὸ τὸν κόσμον, καὶ μὴδὲ ὄλως ἠξεύροντας τί θέλει νὰ εἴπῃ τὸ σχῆμα τῶν Μοναχῶν, μετὰ ὀλίγας ἡμέρας τοὺς φορέοντες τὸ ἅγιον σχῆμα, καὶ ἔπειτα τοὺς ἀφίενον νὰ πολιτεύωνται ἀδιαφόρως. Ἀκριτοὶ ἀληθινὰ καὶ ἀδοκίμαστοι ἀποταγαὶ εἶναι αὐταί, αἵτινες διέφθειραν τὴν εὐταξίαν τῶν Μοναχῶν, καὶ ψυχικὴν ἀπώλειαν προξενούσι καὶ εἰς τοὺς γέροντας, καὶ

εἰς τοὺς ὑποτακτικούς. Σημείωσαι δὲ, ὅτι καὶ ἡ ιγ΄ διάταξις τοῦ α΄ τίτλου τῶν Νεαρῶν διορίζει τρεῖς χρόνους νὰ παραμένουν εἰς τὸ Μοναστήριον, δοκιμάζοντες μετὰ τὰ κοσμικὰ φορέματα (ὄρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ μέ. τῆς ζ΄.) εἴτε δούλοι εἶναι εἴτε ἐλεύθεροι, ὁμολογοῦντες καὶ τὴν τύχην αὐτῶν καὶ τὴν αἰτίαν, θίβει θέλουσαν νὰ μονάσουν, καὶ μετὰ τοὺς τρεῖς χρόνους, ἂν φανοῦν ἀξιῶι νὰ καλογηρεύσων, καὶ ἀπὸ τὴν δουλείαν νὰ ἐλευθερώωνται, καὶ κἂν πρὸς μικρὸν τι περὶ τοῦτου νὰ μὴ πολυπραγμονοῦνται. Ἐὰν δὲ πράγματα ἔκλειψαν, νὰ τὰ παίρῃ ὁ αὐθέντης τῶν

τριετούς δοκιμασίας φθάσας να γένη μοναχός εις τὸ ἐξῆς δύναται τὸ σχῆμα νὰ ἐκδυθῆ, ἀλλὰ μόνον ἐκδίδεται εἰς ἄλλο μοναστήριον. Ὅρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κἀ. τῆς ζ'. καὶ αὐτὸν τὸν κἀ.

ΚΑΝΟΝ Γ'.

Οἱ μοναχοὶ οὐδὲν ἴδιον ὀφείλουσιν ἔχειν. Πάντα δὲ τὰ αὐτῶν προσκυροῦσθαι τῷ μοναστηρίῳ φησὶ γὰρ ὁ μακάριος Λουκᾶς περὶ τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, καὶ τὴν τῶν μοναχῶν πολιτείαν διατυπούντων «ὡς οὐδεὶς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.» [Πράξ. δ'. 32.] Διὸ τοῖς ἐθέλουσι μονάζειν, ἄδεια δίδεται περὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς διατίθεσθαι πρότερον, καὶ οἷς βούλονται προσώποις, μὴ κεκωλυμένοις δηλονότι παρὰ τοῦ νόμου, τὰ αὐτῶν παραπέμπεσθαι. Μετὰ γὰρ τὸ μονάσαι, τῶν προσόντων αὐτοῖς ἁπάντων, τὸ μοναστήριον ἔχει τὴν κυριότητα καὶ οὐδὲν περὶ τῶν οικειῶν φροντίζειν, ἢ διατίθεσθαι τούτοις παρακεχώρηται. Εἰ δὲ τις φωραθεῖη κτησίν τινα, ἧτις οὐ κατεκληρώθη τῷ μοναστηρίῳ, ἰδιοποιούμενος, καὶ φιλοκτησίας πάθει δουλούμενος, ταύτην μὲν παρὰ τοῦ ἡγουμένου ἢ τοῦ ἐπισκόπου ἀναλαμβάνεσθαι, καὶ πολλῶν παρουσίᾳ πιπρασκομένην, πτωχοῖς καὶ ἀπόροις διανεμέσθαι. Τὸν δὲ γε τὴν τοιαύτην κτησίν, κατὰ τὸν πάλαι Ἀνανίαν ὑποσυλᾶν μελετήσαντα, τῷ προσήκοντι ἐπιστάτῳ ἢ ἀγία Σύνοδος ὤρισε σωφρονίζεσθαι. Δῆλον δὲ ὡς ἄτινα περὶ μοναζόντων ἀνδρῶν ἢ ἀγία Σύνοδος ἐκανόνισε, τὰ αὐτὰ καὶ περὶ μοναζουσῶν γυναικῶν κρατεῖν ἐδικαίωσε.

Ἑρμηνεῖα.

Διορίζει ὁ παρῶν Κανὼν, ὅτι οἱ Μοναχοὶ, ὡς νεκροὶ ὄντες τῷ κόσμῳ, δὲν πρέπει νὰ ἔχουσι κἀνένα ἰδιόκτητον πρᾶγμα, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτῶν νὰ ἀφιερῶνουν εἰς τὸ Μοναστήριον ὅπου ἐκουρεύθησαν, ἵνα πληροῦται καὶ εἰς αὐτοὺς ἐκεῖνο ὅπου λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἐν ταῖς πράξεσι, περὶ τῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ Εὐαγγελίου πιστευσάντων Χριστιανῶν, καὶ τὴν κοινοδικὴν εἰκονιζόντων πολιτείαν τῶν Μοναχῶν· ὅτι κἀνένας ἀπὸ αὐτοῦ δὲν ἔλεγε πῶς εἶναι τίποτε ἐδικόν του, ἀλλὰ τὰ πρᾶγματα τοῦ καθ' ἑνὸς ἦσαν εἰς ὄλους κοινοδιὰτικα. Διὰ τοῦτο, ὅσοι θέλουσι νὰ καλογηρεύσουν, πρὸ τῆς καλογηρικῆς μὲν ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ διαμοιράζουσι τὰ ὑπαρχοντά των εἰς ὅσα πρόσωπα δὲν ἐμποδίζουσι οἱ πολιτικοὶ νόμοι (ὄχι δηλαδὴ εἰς αἰρετικούς κατὰ τὸν λ'. καὶ πθ'. Καρθαγ. οὔτε εἰς νόθους υἱούς. Πλὴν τὸ δωδέκατον μέρος τῆς περιουσίας αὐτῶν νὰ δίδωσιν εἰς αὐτοὺς, ὅταν ἔχουσι καὶ γνησίους παῖδας, κατὰ τὸν Ζωναρᾶν)· ἀφ' οὗ δὲ καλογηρεύσουν, δὲν ἔχουσι πλέον τὴν ἄδειαν νὰ φροντίζουσι, ἢ νὰ μοιράζουσι αὐτὰ, ἀλλ' ὄλα τὰ ἐξουσιάζει (1) τὸ Μοναστήριον. Εἰ δὲ τινες μετὰ τὸ μονα-

ἀπὸ τὸ Μοναστήριον. Εἰ δὲ τινα δοῦλον ἀνάμεσα εἰς τοὺς τρεῖς χρόνους τῆς δοκιμῆς ζητεῖ νὰ κἀμὴ πάλιν δοῦλον αὐτὸν, λέγων ὅτι τοῦ ἐκλεψε πρᾶγματά τινα καὶ τὰ ἐπῆγεν εἰς τὸ Μοναστήριον, ὁ ζητῶν αὐτὸν οὗτος δὲν πρέπει εὐκολὰ νὰ τὸν παίρνῃ, ἀλλὰ πρῶτον νὰ ἀποδείξη ὅτι εἶναι δοῦλός του, καὶ ὅτι τοῦ ἐκλεψε, καὶ ἔφυγε, καὶ ἔπειτα ἄς τὸν παίρνῃ καὶ αὐτὸν καὶ τὰ πρᾶγματα ὅπου ἔφερον εἰς τὸ Μοναστήριον· ὄχι καὶ ταῦτα νὰ ἀποδείξη δὲν ἔμπορεῖ, ὁ δὲ δοῦλος ἐφάνη σεμνὸς ἐκ τῆς ἀσκήσεως, κἀν καὶ ἀκόμη οἱ τρεῖς χρόνοι δὲν ἀπέρασαν, νὰ μένη ἐν τῷ Μοναστηρίῳ, καὶ μετὰ τὴν τριετίαν νὰ γίνεταί Μοναχός (παρὰ Φωτίῳ τίτλ. ια'. κεφ. γ'). Καὶ τοῦτο δὲ σημειώσαι. ὅτι τὸν διορισμὸν τοῦ παρόντος Κανόνος, καὶ ὁ Θεὸς ἀνωθεν παραλαβὴν ἐπεκόρωσεν. Ὁ γὰρ φανεῖς τῷ Παχωμίῳ Ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ νὰ δοκιμάζῃ τρεῖς χρόνους τοὺς ἀρχαρίους μὲ βαρεῖας ὑπηρεσίας, καὶ οὕτω νὰ κοινοδιάζῃ αὐτοὺς (ὄρα ἐν τῷ Λαυσαϊκῷ εἰς τὸν β' β' τοῦ Παχωμίου). Ὅθεν πρέπει νὰ ἀκυρωθῇ ὁ διορισμὸς ὅπου κἀμνει ἡ ρκγ'. Ἰουστινιανοῦ Νεαρὰ, ἧτις ἀφίνει εἰς τὸ χεῖρ τοῦ Ἠγουμένου τὸν χρόνον τῆς δοκιμασίας τοῦ μέλλοντος γενέσθαι Μοναχοῦ. Συμπεραίνεται δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ Κανόνος τούτου, ὅτι, ὅποιος ἀνάμεσα εἰς τρεῖς χρόνους δὲν γένῃ Μοναχός εὐρισκόμενος ἐν Μοναστηρίῳ, οὗτος παρανόμως εἰς τὸ ἐξῆς κατοικεῖ μὲ τοὺς ἐν τῷ Μοναστηρίῳ ἀδελφούς, καὶ πρέπει, ἢ νὰ γίνεταί Μοναχός, ἢ νὰ ἀναχωρῇ.

(1) Συμφώνως μὲ τὸν παρόντα Κανὼνα θεσπίζει καὶ ἡ ιγ'. διάταξις τοῦ α'. τίτλου τῶν Νεαρῶν (παρὰ Φωτίῳ τίτλ. ια'.

κεφαλ. α.) λέγουσα· «πρέπει ὁ θέλων μονάσαι νὰ διοικῇ πρότερον τὰ πρᾶγματά του, διότι [ἀφ' οὗ ἐμῆ εἰς τὸ Μοναστήριον, συνακολουθοῦσι μὲ αὐτὸν καὶ τὰ ὑπάρχοντά του, κἀν ρητῶς τοῦτο δὲν εἶπῃ μὲ τὸ στόμα του, τὸ νὰ ὀρίξῃ δηλ. αὐτὰ τὸ Μοναστήριον. Ἡ δὲ ρκγ'. Νεαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, κειμένη εἰς τὸ δ'. βιβλίον τῶν Βασιλικῶν τίτλ. α. (παρὰ Φωτίῳ τίτλ. ια'. κεφ. α.) διορίζει, ὅτι, ἐὰν ὁ καλογηρευθεὶς ἔχῃ παῖδια, καὶ πρὸ τοῦ νὰ καλογηρεύσῃ δὲν ἀφήκε μερίδιον εἰς αὐτὰ, ἔμπορεῖ καὶ ἀφ' οὗ καλογηρεύσῃ νὰ δώσῃ τὸ νόμιμον μέρος τῆς περιουσίας του ἀκαινοτόμητον εἰς αὐτὰ, νὰ συναριθμηταὶ ὁμοῦ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν διανομὴν αὐτῆν, ὡσὰν ἓνα παιδίον. Θετέον, ἐὰν ἔχῃ τρία παῖδια νὰ συναριθμηταὶ καὶ αὐτὸς, καὶ νὰ γίνωνται τέσσαρα, καὶ οὕτω νὰ μοιράζηται εἰς τέσσαρα ἢ περιουσία του, καὶ λαμβανόντων τῶν παιδίων τὸ ἐπιβάλλον μερίδιον αὐτῶν, ὁ πατήρ αὐτῶν καὶ Μοναχός τὸ ἐδικόν του νὰ τὸ ἀφιερῶνῃ εἰς τὸ Μοναστήριόν του. Εἰ δὲ πρὸ τοῦ νὰ οἰκονομήσῃ τὴν περιουσίαν του, ἀποθάνῃ ἐν τῷ Μοναστηρίῳ, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ λαμβάνουσι τὰ τέκνα του τὸ νόμιμον αὐτῶν μέρος, καὶ τὰ λοιπὰ νὰ κληρονομή τὸ Μοναστήριόν του. Ἡ μὲν οὖν Νεαρὰ αὕτη τοὺς παῖδας μόνον εἰσάγει κληρονόμους τοῦ μὴ υἱοκονομήσαντος Μοναχοῦ τὴν περιουσίαν του, ὁ δὲ Ζωναρᾶς, ἀλλὰ καὶ ὁ Βαλσαμῶν, ἀναγκαίους κληρονόμους θέλουσι νὰ ἦναι τοῦ ἀδιαθέτου Μοναχοῦ καὶ οἱ γονεῖς. Φέρει δὲ ὁ Βαλσαμῶν εἰς μαρτυρίαν καὶ τὴν ριθ. Νεαρὰν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, κειμένην ἐν τῷ τέλει τοῦ γ'. τίτλου τοῦ μὲ. βιβλ., διορίζουσαν, πρῶτον μὲν νὰ γράφωνται κληρονόμοι

σαι φωραθῆ, ἤτοι φανερωθῆ, ὅτι ἐκράτησε κἀνέναν πρᾶγμα διὰ λόγου του, καὶ δὲν τὸ ἀφιέρωσεν εἰς τὸ κοινόν-
βιον, τὸ μὲν πρᾶγμα αὐτὸ, ὅποιον καὶ ἂν ἦναι, νὰ τὸ παίρνῃ ὁ Ἡγούμενος, ἢ ὁ κατὰ τόπον Ἀρχιερεὺς, καὶ
πωλῶν αὐτὸ ἔμπροσθεν εἰς πολλοὺς διὰ τὸ ἀνύποπτον, νὰ τὸ διαμοιράζῃ εἰς πτωχοὺς· ὁ δὲ, κατὰ τὸν Ἀνα-
νίαν, ἱεροσυλήσας αὐτὸ Μοναχὸς νὰ σωφρονίζεται μὲ τὸ πρέπον ἐπιτίμιον. Ταῦτα δὲ ὅπου ἐδιωρίσαμεν διὰ τοὺς
ἄνδρας Μοναχοὺς, πρέπει παρομοίως νὰ φυλάττωνται καὶ εἰς τὰς γυναῖκας Μοναχάς.

ΚΑΝΟΝ Ζ'.

Πολλὰς τῶν Ἐπισκοπῶν ὀρώμεν καταπιπτούσας, καὶ ἀφανισμῶ τελείῳ κινδυνεύουσας
παραδίδοσθαι, ὅτι περὶ οἱ τούτων προστηκότες τὴν περὶ αὐτῶν φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν εἰς
νεουργίας Μοναστηρίων καταναλίσκουσι, καὶ ταύτας διασπῶντες, καὶ τὸν σφετερισμὸν τῶν
εἰσόδων ἐκμηχανώμενοι, τὴν ἐκείνων ἐπαύξησιν πραγματεύονται. Ὁρίσεν οὖν διὰ τοῦτο ἡ
ἁγία Σύνοδος μηδενὶ τῶν Ἐπισκόπων ἐξείναι Μοναστήριον ἴδιον ἐπὶ καταλύσει τῆς ἰδίας Ἐ-
πισκοπῆς νεουργεῖν. Εἰ δὲ τις φωραθῆι τοῦτο τολμῶν, αὐτὸν μὲν τῷ προσήκοντι ἐπιτιμίῳ
καθυποβάλλεσθαι, ἐπὶ δὲ νεουργηθῆν ὑπ' αὐτοῦ, ὡς μηδὲ τὴν ἀρχὴν Μοναστηρίου δίκαιον
ἀπηλειφῶς, ὡς ἰδιόκτητον τῷ Ἐπισκοπείῳ προκυροῦσθαι· οὐδὲν γὰρ τῶν παρανόμως, καὶ
ἀτάκτως πρυφισταμένων, πρόκριμα τῶν κανονικῶς συνισταμένων ἀποφέρεσθαι δύναται.

Ἀποστολ. λή.
τῆς δ'. κς', τῆς
ζ'. ια. ιβ'. τῆς
ἐν Ἀντιοχ. κδ'.
κέ. τῆς ἐν Ἀγ-
κύρ. ιε. τῆς ἐν
Γαγγ. ζ'. τῆς
ἐν Καρθ. λδ'.
μά. Θεοφλ. ι'.
Κυρλ. β'.

οἱ παῖδες, εἰ δὲ παῖδες δὲν εἶναι, νὰ γράφονται οἱ γονεῖς. ἄλλους
δὲ τινὰς ἐκ πλαγίων συγγενεῖς δὲν ἀναγκάζονται νὰ κάμνουσι
κληρονόμους χωρὶς νὰ θέλουν. Ὅτι δὲ οἱ μονάσαντες ἀδιάθετοι
πρέπει νὰ ποιούσι κληρονόμους τοὺς υἱοὺς καὶ γονεῖς των, καὶ
μάλιστα τοὺς χρεῖαν ἔχοντας, τινὲς συνιστῶσιν ἀπὸ τὸν ιε. καὶ
ις'. τῆς ἐν Γάγγρα, διορίζοντας νὰ τρέφουσιν ἀλλήλους, καὶ νὰ
περιποιῶνται οἱ γονεῖς καὶ τὰ τέκνα. Ἐπισφραγίζει δὲ τὴν γνώ-
μην ταύτην καὶ ὁ ἐν Πατράσι μέγας Βαρσανούφιος, ἀποκρινόμε-
νος εἰς τὸν Ἡγούμενον τοῦ Μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Σερίδου, Αἰ-
λιανὸν ὀνόματι, ὅτι ἔχει χρέος καὶ νὰ λαλῇ μερικαῖς φοραῖς εἰς
τὴν μητέρα του, καὶ νὰ τὴν βοηθῆ εἰς τὰς σωματικὰς ἀνάγκας
αὐτῆς. Τῇ δὲ γραφῇ σου (δηλ. τῇ μητρὶ σου) τὸν χρόνον τῆς
ζωῆς αὐτῆς ὑφειλέτης εἰ ἀπαξ λαλεῖν, καὶ ποιεῖν τὰς χρεῖας
αὐτῆς, εἴτε εἰς τὴν πόλιν θέλει εἶναι, εἴτε εἰς ταύτην τὴν κώ-
μην». Ταῦτα ὅπου λέγομεν, γίνονται, ὅταν οἱ γινόμενοι Μονα-
χοὶ ἔχουν πράγματα ἴδια πρὸ τοῦ νὰ μονάσουν, τὰ δὲ πράγματα
ἐκεῖνα ὅπου οἱ Μοναχοὶ ἀπέκτησαν ἐν ὀνόματι τοῦ Μοναστηρίου,
αὐτὰ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ τὰ μοιράζουσι, οὔτε εἰς τὰ τέκνα των,
οὔτε εἰς τοὺς γονεῖς των, οὔτε εἰς ἄλλους των συγγενεῖς εἰς λό-
γον κληρονομίας (ἐξω μόνον ἂν τοὺς ἐλεήσουν ὡς πτωχοὺς, καὶ
ἔχι ὡς συγγενεῖς), διατὶ εἶναι ἀφιερωμένα εἰς τὸν Θεόν. Καθὼς
γὰρ οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ Κληρικοὶ ὡς λέγει ὁ μ'. τῆς ἐν Καρθαγ.
τὰ μετὰ τὴν Ἐπισκοπὴν καὶ τὸν Κλῆρον πράγματα ὅπου ἤθε-
λαν ἀποκτήσουσι πρέπει νὰ τὰ ἀφίουν εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν καὶ
τὴν Ἐκκλησίαν των, ἐπειδὴ ὡς κλέπται καὶ ἄρπαγες κατα-
δικάζονται, τοιοῦτοτρόπως, καὶ πολλῶ μᾶλλον οἱ Μοναχοί.
Ἐὰν δὲ ἀπὸ κληρονομίαν συγγενῶν ἀπέκτησαν οἱ Μοναχοὶ
πράγματα τινὰ, ἢ ἀπὸ φιλοτιμίαν ξεχωριστὴν καὶ ἔχι εἰς τὸ
ὄνομα δεδομένην τοῦ Μοναστηρίου, ἀπὸ αὐτὰ δύναται μετὰ τὸ
μονάσαι νὰ ἀφίουν εἰς τοὺς συγγενεῖς των, ἀγαθὰ καὶ ἀπὸ
αὐτὰ ἀκόμη πρέπει νὰ ἀφίουν εἰς τὸ Μοναστήριόν των, ἐν
τρόπον τοῦτου λέγει νὰ γίνεσθαι ἐπὶ τῶν Ἐπισκόπων καὶ Κληρι-
κῶν, ὁ ρηθεὶς τῆς ἐν Καρθαγένῃ Κανῶν. Λέγει γὰρ ὁ νόμος ὅτι
ἀπὸ τὰ ὅμοια πρέπει νὰ κρίνῃ τινὰς τὰ ὅμοια· ὅμοια δὲ κατὰ
τοῦτον, τὰ ἀπὸ τῶν Ἐπισκόπων καὶ Κληρικῶν ἀποκτηθέντα, ἐκ
τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ Ἐκκλησίας των, ὅσον καὶ τὰ ἀπὸ τῶν Μο-
ναχῶν ἀποκτηθέντα ἐκ τοῦ Μοναστηρίου των. Σημειῶσαι δὲ
ὅτι ταῦτα πάντα ὅπου εἴπομεν διὰ τοὺς Μοναστηριακοὺς Καλο-

γήρους, νοοῦνται ἀπαράλλάκτως καὶ διὰ τοὺς Κελλιῶτας καὶ
Σκητιώτας Μοναχοὺς. «Διαφορὰ γὰρ, φησὶν ὁ Βαλασαμὸν, οὐκ ἔ-
στι Μοναχῶν, Κελλιωτῶν, καὶ Μοναστηριακῶν, οὔτε ἀπὸ τοὺς
νόμους, οὔτε ἀπὸ τοὺς Κανόνας.» Λέγει δὲ καὶ ὁ Μέγας Βασι-
λειος (ὄρα κατὰ πλάτ. θ'.) ὅτι ἐὸ θέλων μονάσαι· πρέπει νὰ μὴ
καταφρονῇ τὰ πράγματά του, ἀλλὰ πάντα παραλαβὼν μετὰ ἀ-
κριθείας, ὡς ἀφιερωμένα λοιπὸν εἰς τὸν Θεόν, νὰ οἰκονομῇ αὐτὰ,
ἢ αὐτὸς μὲ τὸ χέρι του, ἂν ἦναι εἰς τοῦτο ἔμπειρος, ἢ μὲ ἄλλου
χέρι δοκιμασμένου καὶ διαλεγμένου εἰς τὸ νὰ διοικῇ ταῦτα φρονί-
μως καὶ πιστῶς, ἤτοι νὰ τὰ διαμοιράζῃ εἰς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας καὶ
πτωχοὺς. Διότι δὲν εἶναι χωρὶς κίνδυνον, οὔτε νὰ ἀφίνη ταῦτα
εἰς τοὺς συγγενεῖς του, οὔτε νὰ τὰ διαμοιράζῃ μὲ ὅποιον ἤθελε
τύχη. Ἐὰν δὲ οἱ συγγενεῖς, ἀγνώμονες ὄντες, μάχωνται καὶ κρα-
τοῦσι τὰ πράγματά του, αὐτὸς πρέπει μὲν νὰ τοὺς εἰπῇ ὅτι κά-
μνουσιν ἱεροσυλίαν, ἔχι ὅμως καὶ νῆ τοὺς ἐγκαλῆ εἰς ἐξωτερικὰ
κριτήρια δι' αὐτὰ, ἐνθυμούμενος ἐκεῖνο ὅπου λέγει ὁ Κύριος· τῷ
Θείοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἀφες αὐτῷ
καὶ τὸ ἱμάτιον» (καὶ ὄρα ὅλον τὸν κατὰ πλάτ. ὄρον αὐτοῦ τοῦ
ἁγίου, χρήσιμον ὄντα εἰς τὴν παρούσαν ὑπόθεσιν). Ἐν δὲ τῷ
ρπζ'. κατ' ἐπιτομ. ὄρω λέγει, ὅτι, ἂν εἰς ἀνάγκην μεγάλην εὐ-
ρίσκωνται οἱ συγγενεῖς τῶν Μοναχῶν νὰ μὴ κρατοῦν τίποτε ἀπὸ
τὰ πράγματά των, ἀλλὰ νὰ τὰ δίδουσι ὅλα εἰς αὐτοὺς, ἵνα μὴ πέ-
σωσιν εἰς τὴν τῆς ἱεροσυλίας καταδίκην. Δὲν πρέπει ὅμως ταῦτα
νὰ ἐξοδεύονται ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ἔχοντας ταῦτα Μοναχοὺς,
ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ὑπερηφανεύωνται, πῶς τάχα φέρνουσι τὰ πράγ-
ματά τους εἰς τὸ κοινόνβιον καὶ τρέφουσι τοὺς ἄλλους, καὶ οἱ μὴ
ἔχοντας πτωχοὶ Μοναχοὶ ἐντρέπωνται ἀπὸ τοῦτο, ὡς μὴ ἔχον-
τες, ἀλλ' ὁ οἰκονόμος νὰ διοικῇ ταῦτα καθὼς ἤθελεν εὖρει εὖ-
λογον. Ταῦτα μὲν οἱ Κανόνες καὶ οἱ Ἅγιοι λέγουσιν. ἡμεῖς δὲ
βλέπομεν καὶ μὲ τὴν καθημερινὴν δοκιμὴν ὅτι ὅσοι κληρονομοῦν
ἄσπρα, ἢ πράγματα ἄλλα καλογηρικὰ, πῦρ καιόμενον, κατὰ τὸν
Ἰωβ εἰπεῖν, ἐμβάζουσι μέσα εἰς τοὺς οἴκους των, καὶ κάμμιαν
προκοπὴν δὲν βλέπουσιν, ἀλλὰ πλούσιοι ὄντες προτοῦ, πτωχό-
τατοι γίνονται ὑστερον, καὶ καταντοῦν καὶ νὰ γένοιν ἐλεημοσύ-
νης ἄξιοι, ἐπειδὴ τὰ ἀφιερωμένα πράγματα τῷ Θεῷ, οἱ ἀφιερω-
μένοι τῷ Θεῷ πρέπει νὰ τὰ ἔχουν, καὶ ἔχι οἱ τῷ κόσμῳ ἀφιερω-
μένοι κοσμικοί.

Ἑρμηνεία.

Ἐμποδίζει ὁ παρὼν κανὼν τὸ νὰ παραβλέπουσι μὲν τὰς κινδυνεύουσας ἀφανισθῆναι ἐπισκοπὰς τῶν οἱ ἐπίσκοποι, νὰ κτίζουσι δὲ ἐδίκᾳ τῶν μοναστηρίων μὲ τὰ ἐξόδα τῶν πραγμάτων τῶν ἐπισκοπῶν. Ἐπειδὴ, καθὼς τὰ μοναστήρια δὲν εἶναι δίκαιον νὰ στεροῦνται τὰ πράγματά τῶν, ἔτσι παρομοίως οὔτε αἱ ἐπισκοπαὶ, καὶ μάλιστα κινδυνεύουσαι· ὅποιος δὲ ἐπίσκοπος ἤθελε τολμήσῃ νὰ κάμῃ μοναστήριον, αὐτὸς μὲν νὰ λαμβάνῃ τὸ πρέπον ἐπιτίμιον, τὸ δὲ νεόκτιστον μοναστήριον νὰ μὴ λαμβάνῃ ὅλως μοναστηρίου δίκαιον, ἤτοι νὰ μὴ διοικῆται ἐν ἐλευθερίᾳ καθ' ἑαυτὸ, ἀλλὰ νὰ γίνεται ἰδιόκτητον ἀφιέρωμα τῆς ἐπισκοπῆς, ὡς διὰ τῶν ἐξόδων τῆς ἐπισκοπῆς οἰκοδομηθὲν, ἐπειδὴ τὰ παρανόμως γενόμενα δὲν βλάπτουσιν, οὔτε ἀνατρέπουσι τὰ νομίμως γινόμενα καὶ κανονικῶς. Ὁ δὲ Βαλσαμὼν λέγει, ὅτι, ἂν ἡ ἐπισκοπὴ δὲν ἔχῃ κίνδυνον, οὔτε βλάβην, δύναται ὁ ἐπίσκοπος ἐξ. ἰδίων ἐξόδων (ἴσως δὲ καὶ ἐκ τῶν περισσευόντων ἐξόδων τῆς ἐπισκοπῆς) καὶ νὰ οἰκοδομῇ ἐκ θεμελίων, καὶ νὰ ἀνακαινίσῃ τὰ διαφθαρέντα μοναστήρια, καθὼς ὁ πατριάρχης Φώτιος ἐκ θεμελίων ἔκτισε τὴν τοῦ Μανουὴλ μονήν· ὁ πατριάρχης Ἀλέξιος, τὴν τοῦ Ἀλεξίου ὁ Θεοφύλακτος πατριάρχης, τὴν περιβόητον μονήν τῶν Ρουφιανῶν, καὶ ἄλλοι ὁμοίως πατριάρχαι καὶ ἀρχιερεῖς (1). Ὅρα τὸν Ἀποστολικὸν λή.

ΚΑΝΩΝ Η'.

Ὁ θεὸς καὶ ἱερός τῶν Ἀποστόλων κανὼν τοὺς ἐκτέμνοντας ἑαυτοὺς αὐτοφονευτὰς κρίνει, καὶ ἱερεῖς μὲν ὄντας καθαιρεῖ, μὴ ὄντας δὲ, καὶ τῆς εἰς ἱερωσύνην προκοπῆς ἀπείργει. Ἄποστ. κα'. κβ'. κγ'. κδ'. τῆς α. α.

Δῆλον ἐντεῦθεν καθιστῶν, ὡς εἶπερ ὁ ἑαυτὸν ἐκτέμνων αὐτοφονευτὴς ἐστίν, ὁ ἕτερον ἐκτέμνων πάντως φονευτὴς ἐστὶ· θεῖη δ' ἂν τις τὸν τοιοῦτον δικαίως, καὶ τῆς δημιουργίας αὐτῆς ὕβριστήν. Διὸ περ ὤρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος ὡς, εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, εὐνουχίζων τινὰ ἐλεγχθεῖν, ἢ αὐτοχειρῖα, ἢ ἐξ ἐπιτάγματος, τοῦτον καθαιρέσει καθυποβάλλεσθαι, εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη, ἀφορίζεσθαι πλήν τι μὴ που νόσημά τι περιπεσόν, πρὸς ἐκτομὴν τοῦ πεπονθότος ἐκδιάζεται. Ὡσπερ γὰρ ὁ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου πρῶτος κανὼν, τοὺς ἐν νόσῳ χειρουργηθέντας οὐ κολάζει διὰ τὸ νόσημα, οὕτω καὶ ἡμεῖς οὔτε τοὺς ἱερεῖς ἐπιτάττοντας τοὺς νοσοῦντας εὐνουχίζεσθαι κατακρίνομεν, οὔτε μὴν τοὺς λαϊκοὺς, αὐτοχειρῖα πρὸς τὴν ἐκτομὴν χρωμένους, αἰτιώμεθα. Τοῦτο γὰρ ἰατρειαν τοῦ νοσήματος, ἀλλ' οὐκ ἐπιβουλήν τοῦ πλάσματος, ἢ τῆς πλάσεως ὕβριν λογιζόμεθα.

Ἑρμηνεία.

Καθὼς ὁ μὲν κβ'. Ἀποστολικὸς κανὼν προστάζει νὰ μὴ γίνεται κληρικὸς ὅποιος εὐνουχίσῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ, ὁ δὲ κγ'. τοὺς κληρικοὺς ὄντας καθαιρεῖ, ἐὰν εὐνουχισθοῦν ἀπὸ λόγου τῶν, ὡς φονευτὰς τοῦ ἑαυτοῦ τῶν, καὶ ὕβριστὰς τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ, οὕτω καὶ ὁ παρὼν κανὼν καθαιρεῖ μὲν τοὺς κληρικοὺς ἐκείνους, ὅπου, ἢ μὲ τὰ ἰδιά των χέρια ἢ μὲ προσταγὴν τῶν εὐνουχίσουν τινὰ, ἀφορίζει δὲ τοὺς τοῦτο ποιήσαντας λαϊκοὺς. Ἐἰ δὲ πέσῃ τινὰς εἰς τοιοῦτον πάθος, διὰ τὸ ὅποιον ἀναγκάζεται νὰ εὐνουχισθῇ, τότε, οὔτε οἱ προστάξαντες τὸν εὐνουχισμόν αὐτὸν ἱερεῖς καθαιροῦνται, οὔτε οἱ μὲ τὰ ἰδιά των χέρια εὐνουχίσαντες τὸν τοιοῦτον λαϊκοὶ ἀφορίζονται, ἐπειδὴ ὁ τοιοῦτος εὐνουχισμὸς αὐτῶν ἀποβλέπει εἰς ἰατρειαν τοῦ πάθους, καὶ ὄχι εἰς φόνον τοῦ ἀνθρώπου, ἢ εἰς ὕβριν τῆς φύσεως. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κδ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Θ'.

Τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ θείου κανόνος, τοὺς ἱερεῖς τύπτειν ἐπιχειροῦντας πιστοὺς ἁμαρτήσαντας, ἢ ἀπίστους ἀδικήσαντας, καθαιρέσει καθυποβάλλεσθαι διοριζομένου, οἱ τὸν οἰκεῖον ἀποθεραπεύειν μηχανώμενοι θυμὸν, καὶ τὰς ἀποστολικὰς διατάξεις παραχαράσσοντας, τοὺς αὐτοχειρῖα τύπτοντας ἐξειλήφασι, μήτε τοῦ κανόνος τι τοιοῦτον ὑποσημαίνοντος, μήτε τοῦ ὀρθοῦ λόγου τοῦτο νοεῖν ἐπιτρέποντος. Μάταιον γὰρ ὡς ἀληθῶς καὶ λίαν ἐπισφαλὲς τὸν αὐτοχειρῖα μὲν, ἐν τῷ τύπτειν τρίς, ἢ τετράκις πλήξαντα, καθαιρεῖσθαι, ἀδειας δὲ διδομένης, τύπτειν ἐξ ἐπιτάγματος, τὸν ἀπηνῶς καὶ μέχρι θανάτου τὴν τιμωρίαν ἐπαύξοντα, παρορᾶσθαι ἀτιμώρητον. Διὸ περ τοῦ κανόνος τὸ, τύπτειν ἀπλῶς κολάζοντος, καὶ ἡμεῖς οὕτω συμψηφίζόμεθα. Χρὴ γὰρ τὸν τοῦ Θεοῦ

(1) Κατὰ τῶν Ἐπισκόπων ὅπου κτίζουσι ἀπὸ ἄσπρα ἀδικίας, οὕτω γράφει ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος· «Κτίσεις, ὡς φασιν, Ἐκκλησίαν ἐν Πηλουσίῳ λαμπρὰν μὲν τοῖς μηχανήμασι, πονηροῖς δὲ ἐπιτηδεύμασι, χειροτονιῶν τιμήμασι, καὶ ἀδικίαις, καὶ ὕβρεσι, καὶ πηνήτων ἐκπιεσμοῖς, καὶ πτωχικοῖς δαπανήμασι, οὐδὲν ἐστὶν ἕτερον, ἢ οἰκοδομεῖν Σιών ἐν αἵμασι, καὶ Ἱερουσαλήμ ἐν ἀδικίαις.

Οὐ χρὴζει δὲ Θεὸς ἐξ ἀλλοτρίων θυσιῶν· παῦσαι τοίνυν κτίζων καὶ ἀδικῶν, ἵνα μὴ εἰς ἕλεγχόν σου ὁ οἶκος ἐπὶ Θεοῦ εὐρεθῇ, μετέωρος μὲν ἰστάμενος, καταβῶν δὲ σου αἰώνια» (ἐπιστολ. 18. Ἐὐσεβίῳ Ἐπισκόπῳ). Καὶ ὁ Ἀββακούμ δὲ φησὶν· «Ὅσαί τ' οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵμασι» (β'. 12).

ιερέα, και διδασκαλίαις, και νουθεσίαις, ἔσθ' ὅτε δὲ, και τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἐπιτιμίαις, τὸν ἀτακτοῦντα παιδαγωγεῖν, ἀλλὰ μὴ ταῖς μάστιξι και ταῖς πληγαῖς εἰς τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων ἐπιπηδᾶν. Εἰ δὲ τινες εἴεν παντελῶς ἀνυποτακτοῦντες, και τῷ σωφρονισμῷ τῶν ἐπιτιμιῶν μὴ ὑπέκοντες, τούτους διὰ τῆς πρὸς τοὺς κατὰ τόπον ἄρχοντας ἐγκλήσεως, οὐδεὶς κωλύει σωφρονίζεσθαι. Καὶ γὰρ ὁ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἑ. κανῶν, τοὺς θορύβους και στάσεις τῆ Ἐκκλησίᾳ παρεισάγοντας, διὰ τῆς ἐξωθεν χειρὸς ἐκανόνισεν ἐπιστρέφεσθαι.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ μερικοὶ ἱερωμένοι παρεξηγοῦντες τὸν κζ'. ἀποστολικὸν κανόνα, ὅστις καθαιρεῖ τοὺς ἱερωμένους, ὅπου κτυποῦν πιστὸν ἢ ἀπιστὸν, λέγουσιν· ὅτι ὁ κανὼν καθαιρεῖ μόνον ἐκείνους ὅπου κτυπήσουν μὲ τὸ ἴδιόν των χέρι και ὄχι ἐκείνους, ὅπου διὰ προσταγῆς των βάλλουν ἄλλους και κτυπήσουν τινὰ, θέλοντες μὲ τὴν παρεξήγησιν αὐτὴν νὰ ἰατρεύσουν τὸν ἄλογον αὐτῶν θυμόν. Ἀποπὸν εἶναι, λέγει ὁ παρῶν κανῶν, τὸ νὰ νομίσωμεν, ὅτι οἱ θεοὶ Ἀπίστολοι ἐπρόσταξαν νὰ καθαιρηται μὲν ὁ ἱερωμένος ὅπου μὲ τὸ χέρι του κτυπήσῃ τρεῖς, θετέον, ἢ τέσσαρες φοραῖς, νὰ μὴ παιδεύεται δὲ ἐκεῖνος ὅπου βάλλῃ ἄλλους νὰ κτυπήσουν τινὰ σκληρότατα και μέχρι θανάτου. Ὅθεν, ἐπειδὴ ὁ ἀποστολικὸς κανὼν ἀπλῶς και ἀδιορίστως λέγει νὰ καθαιοῖται ὅστις κτυπήσῃ τινὰ, εἴτε μὲ τὸ χέρι του, εἴτε ἄλλους βάλλῃ, και ἡμεῖς παρομοίως μὲ αὐτὸν διορίζομεν. Διότι οἱ ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ παιδεύουν τοὺς ἀτάκτους μὲ νουθεσίας και συμβουλὰς, κάποτε δὲ και μὲ τὰ ἐκκλησιαστικά ἐπιτίμια, ἀφορισμοὺς δηλαδὴ, ἢ ἀναθεματισμοὺς, ὅταν μὲ τὰς συμβουλὰς δὲν πείθωνται, και ὄχι νὰ πηδοῦν ἐπάνω εἰς τοὺς ἀνθρώπους μὲ ταῖς ξυλιαῖς. Εἰ δὲ οὔτε μὲ τὰ ἐκκλησιαστικά ἐπιτίμια τινες σωφρονίζονται, εἶναι ἄδεια νὰ τοὺς παραδίδουν εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς ἄρχοντας διὰ νὰ τοὺς παιδεύουν. Καθὼς και ὁ ἑ. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ διορίζει νὰ σωφρονίζωνται μὲ τῶν ἀρχόντων τὸ χέρι οἱ τὴν Ἐκκλησίαν ταράττοντες. Ἀνάγνωθι τὸν ρηθέντα κζ'. ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Ι΄

Οἱ τοῖς πάθεσιν ἑαυτοὺς ἐκδότους παραστήσαντες, οὐ μόνον τὴν ἀπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων τιμωρίαν οὐ φρίττουσιν, ἀλλὰ και αὐτῶν ἐκείνων κατορχεῖσθαι τετολμήκασι. Στρέβλοῦσι γὰρ ἑαυτοὺς, και πρὸς τὸ ἐμπαθὲς αὐτῶν ἀποκιβδηλεύουσι τοῦ θελήματος. Ἴνα τῆ φιλοτιμίᾳ τῆς ἐμπαθείας, κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον, μὴ μόνον ἀνεύθυνον αὐτοῖς ἢ τὸ κακόν, ἀλλὰ και θεῖον νομίζοιτο. Τὸν γὰρ Ἀποστολικὸν κανόνα τὸν λέγοντα, σκεῦος χρυσοῦν, ἢ ἀργυροῦν ἀγιασθὲν, ἢ ὀθόνην, μηδεὶς ἔτι εἰς οικεῖαν χρῆσιν σφετερίζεσθω. Παράνομον γάρ. Εἰ δὲ τις φωραθείῃ ἐπιτιμάσθω ἀφορισμῷ τοῦτον οὐν εἰς οικεῖαν συνηγορίαν τῶν ἑαυτῶν παρανομημάτων ἐκλαμβάνοντες, οὐ φασὶ δεῖν καθαιρέσεως ἀξίους κρίνεσθαι τοὺς τὴν σεβασμίαν τῆς ἀγίας τραπέζης ἐνδυτὴν εἰς οικεῖον χιτῶνα, ἢ ἕτερόν τι τῶν ἀμφίων μετασχηματίζοντας. Οὐ μὴν, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς τὸ ἅγιον ποτήριον. Ὡ τῆς ἀσεβείας! ἢ τὸν σεπτὸν δίσκον, ἢ τὰ πούτοις παραπλήσια εἰς ἴδιαν ἐκδαπανῶντας χρεῖαν, ἢ καταχραίνοντας! Ὁ γὰρ Κανὼν φησι, τοὺς εἰς τοῦτο περιπίπτοντας, ἀφορισμῷ καθυποβάλλεσθαι, ἀλλ' οὐ καθαιρέσει ἐδικαίωσεν. Ἀλλὰ τίς ἂν ἀνάσχοιτο τῆς τοιαύτης παραποιήσεως και δυσσεβείας τὸ μέγεθος; τοῦ γὰρ Κανόνος τοῖς τὸ μόνον ἀγιασθὲν εἰς χρῆσιν, ἀλλ' οὐκ εἰς τελείαν ἀρπαγὴν σφετεριζομένοις, τὸν ἀφορισμὸν ἐπιπέμποντος, αὐτοὶ τοὺς καθαρπάζοντας και ἱεροσυλοῦντας τὰ τῶν Ἀγίων ἅγια ἐλευθεροῦσι τῆς καθαιρέσεως, και τοὺς εἰς βρωμάτων ὑπηρεσίαν, ὅσον γε τῆ ὑφ' ἑαυτῶν κρίσει, τοὺς σεβασμίους δίσκους, ἢ τὰ ἱερὰ Ποτήρια καταμολύναντας, ἀκαθαιρέτους εἰσάγουσι, καίτοι φανεροῦ καθεστηκότος τοῦ μιάσματος, και δῆλον ὄν, ὡς, τὰ τοιαῦτα πράττοντες, οὐ μόνον καθαιρέσει, ἀλλὰ και τῆς ἐσχάτης δυσσεβείας τῷ ἐγκλήματι περιπίπτουσι. Διόπερ ὤρισεν ἡ ἀγία Σύνοδος (τοὺς τὸ ἅγιον Ποτήριον, ἢ τὸν δίσκον, ἢ τὴν λαβίδα, ἢ τὴν σεβασμίαν ἐνδυτὴν, και τὸν λεγόμενον ἀέρα, ἢ ἀπλῶς (1) τοὺς ἐν τι τῶν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ἱερῶν και ἀγίων σκευῶν, ἢ ἀμφιασμάτων, εἰς ἴδιον κέρδος ὑφαρπάζοντας, ἢ εἰς χρῆσιν ἀποχρωμένους ἀνίερων), παντελεῖ καθαιρέσει καθυποβάλλεσθαι. Τὸ μὲν γὰρ, ἐστὶ βεβηλῶσαι, τὸ δὲ, συλῆσαι τὰ ἅγια. Τοὺς μέντοι τὰ ἐξωθεν τοῦ θυσιαστηρίου ἀφιερωμένα σκεύη, ἢ ἀμφια, εἰς χρῆσιν ἀνίερων ἑαυτοῖς, ἢ ἐτέρῳ παρέχοντας, τούτους ὁ Κανὼν ἀφορίζει, και ἡμεῖς συναφορίζομεν τοὺς δὲ παντελῶς ὑφαρπάζοντας, τῆ τῶν ἱεροσύλων καταδίκη καθυποβάλλομεν.

Ἑρμηνεία.

Κατὰ τὴν ογ'. Κανόνα τῶν Ἀποστόλων, τὸν ἀφορίζοντα ἐκείνους ὅπου μεταχειρισθῶν εἰς ὑπηρεσίαν κοίτην και ἀνίερων ἱερῶν σκεῦος, ἢ ἀμφιον, τινὲς παρεξηγοῦντες ἔλεγον· ὅτι δὲν εἶναι καθαιρέσεως ἀξίαι οἱ τὸ ἐν-

(1) Τὸ διὰ μέσου τοῦτο, οὔτε ἐν τοῖς ἐκδεδομένοις τύπῳ Κανόνων εὐρίσκεται, οὔτε μὴν ὁ Ζωναρᾶς και Βαλσαμῶν, ἐν τῆ τοῦ Κανόνος ἐρμηνείᾳ τούτου ὄλως ἐμνήσθησαν. Εὐρίσκεται δὲ οὕτως ἔχον ἐν πολλοῖς χειρογράφοις Κώδικειν, ἔργοις ὀρθογράφου και καλλιγράφου χειρὸς.

δυμα τῆς ἁγίας Τραπεζῆς, ὑποκάμισον, ἢ ἄλλο ἱμάτιον ἐδικόν τους κατασκευάζοντες, ἢ τὸ ἅγιον Ποτήριον, καὶ τὸν σεπτὸν δίσκον καὶ τὰ ἄλλα θειότατα σκεύη τὰ ἐν τῷ βήματι εἰς τὴν χρείαν αὐτῶν ἐξοδιάζοντες ἢ μολύνοντες μὲ ἀνίερον μεταχειρίσιν, ἐπειδὴ οἱ Ἀπόστολοι ἀφορίζουσι μόνον τοὺς ποιοῦντας ταῦτα, καὶ ὄχι καθαιροῦσι. Διορίζει λοιπὸν ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι οἱ ταῦτα λέγοντες, στρεβλοῦσι τὸν Ἀποστολικὸν Κανόνα, καὶ κατὰ τὰ πάθη αὐτῶν τοῦτον παρερμηνεύουσι. Διὸ ἂν ὁ Κανὼν ἀφορίζῃ ἐκείνους, ὅπου ὄχι ἀρπάσσουν, ἀλλὰ μόνον μεταχειρισθῶν εἰς κοινὴν ὑπηρεσίαν τὰ ἔξω τοῦ βήματος ἁγιασθέντα μόνον σκεύη μὲ τὴν εἰς τὸν ναὸν ἀφιέρωσιν, πῶς δὲν εἶναι ὑπεύθυνοι, ὄχι μόνον εἰς καθάρσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην δυσσέβειαν ἐκείνοι ὅπου καὶ ἀρπάσσουν, καὶ μὲ κοινὰς καὶ ἀκαθάρτους χρήσεις καταμολύνουν αὐτὰ τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων, Ποτήρια, λέγω, καὶ θείους δίσκους, καὶ ἄλλα ὁμοία, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἐπιτελοῦνται τὰ φοβερά καὶ φρικτὰ Μυστήρια; Λοιπὸν ὁποῖος ἱερωμένος ἀρπάσῃ τὰ ἐν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ εὑρισκόμενα ἅγια σκεύη καὶ ἄμφια, ἢ τὰ μεταχειρισθῇ εἰς ὑπηρεσίαν ἀνίερον, οὗτος παντελῶς νὰ καθαιρεται, ἐπειδὴ ἡ ἀρπαγὴ αὕτη εἶναι (διὰ τὴν εἰ- ποῦμεν ἔτσι) ἁγιοσυλία (ἥτις μεγαλητέρα εἶναι ἀπὸ τὴν ἀπλῶς ἱεροσυλίαν) ἢ δὲ ἀνίερος αὕτη ὑπηρεσία εἶναι βεβήλωσις καὶ μολυσμὸς τῶν ἁγίων. Τοὺς δὲ τὰ ἔξω τοῦ ἁγίου βήματος εὑρισκόμενα σκεύη ἢ ἄμφια μεταχει- ριζομένους εἰς ὑπηρεσίαν κοινὴν ἐδικὴν των, ἢ εἰς ἄλλους τὰ δίδουν διὰ τὴν τὰ μεταχειρισθῶν ἐκείνοι, καὶ ὁ Κανὼν τῶν Ἀποστόλων, καὶ ἡμεῖς ἀφορίζομεν (1) τοὺς δὲ μὲ τελειότητα ταῦτα ἀρπάζοντας, εἰς τὴν κατα- δίκην τῶν ἱεροσύλων ὑποβάλλομεν. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν οἶον Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΑ΄.

Ἀποστ. ς. π. α. τῆς δ. γ. ζ. τῆς ε. ι. τῆς ἐν Καρθ. ιη. Τους Πρεσβυτέρους ἢ Διακόνους, κοσμικὰς ἀρχὰς ἢ φροντίδας ἀναδεχομένους, ἢ τὰς ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ἀρχόντων λεγομένας κουρατορίας, οἱ Θεοὶ καὶ ἱεροὶ Κανόνες καθαιρέ- σαι καθυποβάλλουσι. Τοῦτο οὖν καὶ ἡμεῖς ἐπικυροῦντες, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν τῷ Κλήρῳ κατειλεγμένων διοριζόμεθα, ὡς εἰ τις αὐτῶν κοσμικὰς ἀρχὰς μεταχειρίζοιτο, ἢ τὰς ἐν τοῖς τῶν ἀρχόντων οἴκοις, ἢ προαστείσι λεγομένας κουρατορίας ἀναδέχοιτο, τοῦτον τοῦ οικείου Κλήρου ἐκδιώκε- σθαι. Οὐδεὶς γὰρ δύναται κατὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν αὐτόλεκτον καὶ ἀψευδέστα- τὴν φωνὴν «δυσὶ κυρίοις δουλεύειν». [Ματθ. 5. 24. Λουκᾶς 15. 13].

Ἑρμηνεῖα.

Ὁ παρὼν Κανὼν ὄχι μόνον τοὺς ἐντὸς τοῦ βήματος ἱερωμένους, ὡς οἱ λοιποὶ Κανόνες διορίζουσιν, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς ἔξω τοῦ βήματος Κληρικούς ἐμποδίζει ἀπὸ τὴν νὰ λαμβάνουσι κοσμικὰ ἀξιώματα καὶ κουρατο- ρείας, ἥτοι ἐπιστασίας καὶ φροντίδας, τόσον μέσα εἰς τὰ ὁσπήτια τῶν ἀρχόντων, ὅσον καὶ εἰς τὰ τραπεζιλικὰ αὐτῶν. Ὅποιος δὲ ἐξ αὐτῶν τοῦτο ἤθελε κάμει, νὰ διώκεται ἀπὸ τὸν Κλήρον του, ἐπειδὴ, κατὰ τὸ λόγιον τοῦ Κυρίου οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν. Ὅρα καὶ τὸν ς. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΒ΄.

Ἀποστολ. λα. τῆς δ. ιη. τῆς ς. νθ. τῆς α. καὶ β. ιβ. ιγ. ιδ. ιε. τῆς ἐν Γάγ. ς. τῆς ἐν Καρθ. ι. ξβ. τῆς ἐν Ἀντι- οχ. ε. τῆς ἐν Λαοδ. νη. Τῆς ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς ἕκτης Συνόδου, τοὺς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις ἔνδον οἰ- κίας οὔσι, λειτουργοῦντας ἢ βαπτίζοντας Κληρικούς παρὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου, καθαι- ρεῖσι καθυποβαλλούσης, καὶ ἡμεῖς τοῦτο συμφηφιζόμεθα. Τῆς γὰρ ἁγίας Ἐκκλησίας ὀρθο- τομούσης, καὶ τὸν ἀληθῆ πρεσβευούσης καὶ ἐκδικούσης λόγον, καὶ τὸ σεμνὸν τῆς πολι- τείας συντηρούσης τε καὶ ἐκδιδασκούσης, (2) ἀπηγές καὶ ἀνόσιον, παραχωρεῖν τοὺς ἀπαι- δευσία συζῶντας, εἰς τὰς οικείας ὑποδουμένους, τὴν ταύτης εὐταξίαν διασπᾶν, καὶ πολλῆς ταραχῆς καὶ σκανδάλων ἀποπληροῦν. Διόπερ ἡ νῦν ἱερὰ καὶ θεοσυνέργητος Σύνοδος, τῆς Οἰκουμενικῆς καὶ ἁγίας ς. Συνόδου συμφωνοῦσα, ἀποκεκληρωμένους εἶναι τοὺς ἐν τοῖς εὐ- κτηρίοις οἴκοις ἔνδον οικίας οὔσι λειτουργοῦντας, διωρίσατο, τῆς ἀποκληρώσεως δηλονότι παρὰ τοῦ κατὰ τὸν τόπον Ἐπισκόπου αὐτοῖς ἀπονεμηθείσης. Εἰ δὲ τινες παρὰ τούτους, τοῦ Ἐπισκόπου μὴ εὐδοκοῦν- τος, εἰς τὰς οικείας ἐμπίπτοντες, ἀπτεσθαι τῆς λειτουργίας ἀποτολμῶσι, τούτους μὲν καθαιρεῖσθαι, τοὺς δὲ τῆς αὐτῶν κοινωνίας μετασχόντας, τῷ ἀφορισμῷ καθυποβάλλεσθαι.

(1) Δῆλον δὲ εἶναι ὅτι οἱ λαμβάνοντες τὰ ἱερὰ ταῦτα, καὶ εἰς κοινὴν ὑπηρεσίαν ἐδικὴν των ἢ ἄλλων μεταχειριζόμενοι, νοοῦν- ται κατὰ τὸ σιωπώμενον ὅτι καὶ ἐπιστρέφουσιν αὐτὰ πάλιν εἰς τὸν ναὸν οἱ γὰρ μὴ ἐπιστρέφοντες, κἄν καὶ αὐτοὶ οἱ ταῦτα ἀ- φιερώσαντες ἦναι, καὶ κύριοι τοῦ ναοῦ, ὡς ἱερόσυλοι κατακρίνον-

ται, κατὰ τὸν Ἀνανίαν καὶ τὴν Σάφειραν.

(2) Σημειώσαι ὅτι ἐν ἄλλοις Κώδικεσιν οὐχ εὑρίσκεται ἡ πε- ριόδος αὕτη, ἥτοι τὸ σεμνὸν τῆς πολιτείας συντηρούσης τε καὶ ἐκδιδασκούσης.

Ἑρμηνεία.

Σύμφωνος εἶναι ὁ παρὼν Κανὼν μὲ τὸν λα΄. τῆς ς΄. Συνόδου, τὸν ὁποῖον ἐξηγήσαμεν, καὶ ὄρα τὴν ἑρμηνείαν ἐκεῖ. Τοῦτο δὲ μόνον προστιθέασιν οἱ πατέρες τῆς παρούσης Συνόδου, ὅτι ἐκεῖνοι ὁποῦ μέλλουν νὰ λειτουργῶσιν εἰς τοὺς εὐκτηρίους οἴκους ἀνεγκαινιάστους, τοὺς ὄντας μέσα εἰς ὁσπήτια, πρέπει νὰ ᾔναι διωρισμένοι, καὶ ξεχωρισμένοι εἰς τοῦτο ἀπὸ τὸν κατὰ τόπον Ἀρχιερέα. Εἰ δὲ καὶ ἤθελαν τολμήσει νὰ λειτουργήσουν εἰς τοὺς εὐκτηρίους αὐτοὺς ἄλλοι τινὲς Ἱερωμένοι, μὴ ὄντες διωρισμένοι εἰς τοῦτο ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα, αὐτοὶ μὲν νὰ καθαιρῶνται, οἱ δὲ συγκοινωνήσαντες εἰς τοῦτο μὲ αὐτοὺς λαῖκοι νὰ ἀφορίζωνται. Ὅρα καὶ τὸν λα΄. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΓ΄.

Τὰς τῶν αἰρετικῶν ζιζανίων ἐπισποράς ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ὁ παμπόνηρος καταβαλλὼν, καὶ ταύτας ὄρων τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος ἐκτεμνομένας προρρίζους, ἐφ' ἑτέραν ἤλθε μεθοδείας ὁδὸν, τῇ τῶν σχισματικῶν μανίᾳ τὸ Χριστοῦ Σῶμα μερίζειν ἐπιχειρῶν. Ἀλλὰ καὶ ταύτην αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν ἡ ἅγια Σύνοδος ἀναστέλλουσα παντελῶς ὤρισε τοῦ λοιποῦ, ἵνα εἴτε Πρεσβύτερος, εἴτε Διάκονος ὡς δῆθεν ἐπὶ ἐγκλήμασι τισι τοῦ οικείου κατεγνωκῶς Ἐπισκόπου, πρὸ συνοδικῆς διαγνώσεως καὶ ἐξετάσεως, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ τελείας κατακρίσεως ἀποστήναι τολμήσοι τῆς αὐτοῦ κοινωνίας, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν ταῖς ἱεραῖς τῶν λειτουργιῶν εὐχαῖς, κατὰ τὸ παραδεδομένον τῇ Ἐκκλησίᾳ μὴ ἀναφέρει τοῦτον, ὑποκεῖσθαι καθαιρέσει, καὶ πάσης ἱερατικῆς ἀποστερεῖσθαι τιμῆς. Ὁ γὰρ ἐν Πρεσβυτέρου τάξει τεταγμένος καὶ τῶν Μητροπολιτῶν ἀρπάζων τὴν κρίσιν, καὶ πρὸ κρίσεως αὐτὸς κατακρίνων, ὅσον τὸ ἐπ' αὐτῷ τὸν οικεῖον πατέρα καὶ Ἐπίσκοπον, οὗτος οὐδὲ τῆς τοῦ Πρεσβυτέρου ἐστὶν ἄξιος τιμῆς ἢ ὀνομασίας. Οἱ δὲ ταύτῃ συνεπόμενοι, εἰ μὲν τῶν ἱερωμένων εἰέν τινες, καὶ αὐτοὶ τῆς οικείας τιμῆς ἐκπιπτέτωσαν, εἰ δὲ Μοναχοὶ, ἢ λαῖκοι, ἀφορίζεσθωσαν παντελῶς τῆς Ἐκκλησίας, μέχρις ἂν τὴν πρὸς τοὺς σχισματικοὺς συνάφειαν διαπτύσαντες πρὸς τὸν οικεῖον ἐπιστραφεῖεν Ἐπίσκοπον.

Ἀποστ. λα΄. τῆς δ΄. ιη΄. τῆς ς΄. λα΄. δ΄. τῆς α΄. καὶ β΄. ιβ΄. ιδ΄. ιε΄. τῆς ἐν Ἀντιοχίᾳ ἐ. τῆς ἐν Γάγγ. ς΄. τῆς ἐν Καρθ. ι. ια΄. ε΄.

Ἑρμηνεία.

Ὅσον μὲ τοὺς αἰρετικοὺς, ὅσον καὶ μὲ τοὺς σχισματικοὺς, ἐπιχειρεῖ ὁ διάβολος νὰ διαμερίσῃ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἤτοι τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι ὁποῖος Πρεσβύτερος ἢ Διάκονος χωρισθῶσιν ἀπὸ τὴν συγκοινωνίαν τοῦ Ἐπισκόπου των, καὶ τὸ ὄνομά του δὲν μνημονεύουσι κατὰ τὸ σύνηθες, πρὸ τοῦ νὰ ἐξετάσῃ ἡ Σύνοδος τὰ ἐγκλήματά του, καὶ νὰ τὸν καταδικάσῃ· οὗτοι μὲν νὰ καθαιρῶνται, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ ἔχουν τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Πρεσβυτέρου καὶ Διακόνου οἱ τὸν κατὰ πνεῦμα πατέρα αὐτῶν Ἐπίσκοπον κατακρίνοντες, καὶ τὴν κρίσιν τῶν Μητροπολιτῶν προαρπάζοντες· οἱ Μητροπολίται γὰρ καὶ ὅχι οἱ Κληρικοὶ κρίνουσι τοὺς Ἐπισκόπους· οἱ δὲ συνακολουθοῦντες μὲ τοὺς τοιοῦτους, ἀποστάτας, Πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, εἰ μὲν εἶναι ἱερωμένοι, ὡς καθαιρῶνται, εἰ δὲ Μοναχοὶ καὶ λαῖκοι, ὡς ἀφορίζωνται, ὅχι καὶ μόνον ἀπὸ τὰ θεῖα Μυστήρια, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἕως ὅτου μισήσουν αὐτούς, μὲ τὸν ἐδικόν τους Ἐπίσκοπον (1). Ὅρα καὶ τὸν λα΄. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΔ΄.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος, ἐγκλήματος πρόφασιν ποιούμενος κατὰ τοῦ οικείου Μητροπολίτου, πρὸ συνοδικῆς διαγνώσεως ἀποστήσοι ἑαυτὸν τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας, καὶ μὴ ἀναφέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ, κατὰ τὸ εἰθισμένον ἐν τῇ θεῖᾳ μυσταγωγίᾳ. τοῦτον ὤρισε ἡ ἅγια Σύνοδος καθηρημένον εἶναι, εἰ μόνον ἀποστάς τοῦ οικείου Μητροπολίτου σχίσμα ποιήσοι· δεῖ γὰρ ἕκαστον τὰ οικεῖα μέτρα γινώσκειν καὶ μήτε τὸν Πρεσβύτερον καταφρονεῖν τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, μήτε τὸν Ἐπίσκοπον τοῦ ἰδίου Μητροπολίτου.

Ἀποστ. λα΄. τῆς δ΄. ιη΄. τῆς ς΄. λα΄. δ΄. τῆς α΄. καὶ β΄. ιβ΄. ιγ΄. ιε΄. τῆς ἐν Ἀντιοχίᾳ ἐ. τῆς Γάγγ. ς΄. τῆς ἐν Καρθ. ι. ια΄. εβ΄.

Ἑρμηνεία.

Παρομοίως μὲ τὸν ἀνωτέρω Κανὼνα καθαιρεῖ καὶ ὁ παρὼν Κανὼν τοὺς Ἐπισκόπους ἐκείνους ὁποῦ χωρισθῶσιν ἀπὸ τὴν συγκοινωνίαν τοῦ Μητροπολίτου των, καὶ τὸ ὄνομά του δὲν μνημονεύουσι κατὰ τὸ σύνηθες· διότι οὔτε ὁ Πρεσβύτερος πρέπει νὰ καταφρονῇ τὸν Ἐπίσκοπόν του, οὔτε ὁ Ἐπίσκοπος τὸν Μητροπολίτην του. Ὅρα καὶ τὸν λα΄. Ἀποστολικόν.

(1) Ὅρα καὶ τὸν α΄. τοῦ Μεγάλου Βασιλεῖου, ὅπου τοὺς παρασυναγώγους μὲ ἀργίαν μόνον παιδεύει προσωρινῶς τῆς Ἱεροσύνης.

ΚΑΝΟΝ ΙΕ'.

Τὰ ὀρισθέντα περὶ Πρεσβυτέρων καὶ Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν, πολλῶ μᾶλλον ἐπὶ Πατριαρχῶν ἀρμόζει. Ὡστε εἴ τις Πρεσβύτερος ἢ Ἐπίσκοπος, ἢ Μητροπολίτης τολμήσῃ ἀποστῆναι τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον Πατριάρχην κοινωνίας, καὶ μὴ ἀναφέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ τὸ ὄρισμένον καὶ τεταγμένον, ἐν τῇ θείᾳ Μυσταγωγίᾳ, ἀλλὰ πρὸ ἐμφανείας συνοδικῆς καὶ τελείας αὐτοῦ κατακρίσεως σχίσμα ποιήσῃ· τοῦτον ὤρισεν ἡ ἅγια Σύνοδος πάσης ἱερατείας παντελῶς ἀλλότριον εἶναι εἰ μόνον ἐλεγχθεῖν τοῦτο παρανομήσας. Καὶ ταῦτα μὲν ἐσφράγισται τε καὶ ὤριστα περὶ τῶν προφάσει τινῶν ἐγκλημάτων τῶν οἰκείων ἀφισταμένων προέδρων, καὶ σχίσμα ποιούντων καὶ τὴν ἔνωσιν τῆς Ἐκκλησίας διασπώντων. Οἱ γὰρ δι' αἵρεσιν τινα παρὰ τῶν ἁγίων Συνόδων, ἢ Πατέρων, κατεγνωσμένην, τῆς πρὸς τὸν πρόεδρον κοινωνίας ἑαυτοὺς διαστέλλοντες, ἐκείνου δηλονότι τὴν αἵρεσιν δημοσίᾳ κηρύττοντος, καὶ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐπ' Ἐκκλησίας διδάσκοντος, οἱ τοιοῦτοι οὐ μόνον τῇ κανονικῇ ἐπιτιμῇ οὐχ ὑπόκεινται πρὸ συνοδικῆς διαγνώσεως ἑαυτοῦς τῆς πρὸς τὸν καλούμενον Ἐπίσκοπον κοινωνίας ἀποτεριχίζοντες, ἀλλὰ καὶ τῆς πρεπούσης τιμῆς τοῖς ὀρθόδοξοις ἀξιοθήσονται. Οὐ γὰρ Ἐπισκόπων, ἀλλὰ ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων κατέγνωσαν, καὶ οὐ σχίσματι τὴν ἔνωσιν τῆς Ἐκκλησίας κατέτεμον, ἀλλὰ σχισμάτων καὶ μερισμῶν τὴν Ἐκκλησίαν ἐσπούδασαν ρύσασθαι.

Ἑρμηνεία.

Ἐκεῖνα ὅπου οἱ ἀνωτέρω Κανόνες ἐδιώρισαν περὶ Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν, τὰ αὐτὰ διορίζει, καὶ πολλῶ μᾶλλον, ὁ παρῶν Κανὼν, περὶ Πατριαρχῶν, λέγων ὅτι, ὅστις Πρεσβύτερος, ἢ Ἐπίσκοπος, ἢ Μητροπολίτης ἤθελε χωρισθῆ ἀπὸ τὴν συγκοινωνίαν τοῦ Πατριάρχου αὐτοῦ, καὶ δὲν μνημονεύῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ τὸ σύνηθες (ὁ Μητροπολίτης δηλ. μόνος· ὁ γὰρ Πρεσβύτερος τοῦ Ἐπισκόπου· του τὸ ὄνομα μνημονεύει, ὁ δὲ Ἐπίσκοπος τοῦ Μητροπολίτου του) πρὸ τοῦ νὰ φανερώσῃ τὰ κατὰ τοῦ Πατριάρχου αὐτῶν εἰς τὴν Σύνοδον, καὶ παρὰ τῆς Συνόδου αὐτῆς νὰ κατακριθῇ· οὗτοι, λέγω, πάντες νὰ καθαίρωνται παντελῶς, οἱ μὲν Ἐπίσκοποι καὶ Μητροπολίται, πάσης Ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας, οἱ δὲ Πρεσβύτεροι, πάσης ἱερατικῆς. Ἦλθον ταῦτα μὲν νὰ γίνωνται, ἐὰν διὰ ἐγκλήματά τινα, πορνείαν θετέον, ἱεροσυλίαν καὶ ἄλλα, χωρίζωνται οἱ Πρεσβύτεροι ἀπὸ τοῦς Ἐπισκόπους των, οἱ Ἐπίσκοποι ἀπὸ τοῦς Μητροπολίτας των, καὶ οἱ Μητροπολίται ἀπὸ τοῦς Πατριάρχας των (1)· ἐὰν δὲ οἱ ρηθέντες πρόεδροι ἦναι αἰρετικοὶ, καὶ τὴν αἵρεσιν αὐτῶν κηρύττουσι παρηγοσίᾳ (2), καὶ διὰ τοῦτο χωρίζονται οἱ εἰς αὐτοὺς ὑποκείμενοι, καὶ πρὸ τοῦ νὰ γένη ἀκόμη συνοδικὴ κρίσις περὶ τῆς αἵρέσεως ταύτης, οἱ χωριζόμενοι αὐτοὶ, ὄχι μόνον διὰ τὸν χωρισμὸν δὲν καταδικάζονται, ἀλλὰ καὶ τιμῆς τῆς πρεπούσης, ὡς ὀρθόδοξοι, εἶναι ἄξιοι, ἐπειδὴ, ὄχι σχίσμα ἐπροξένησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τὸν χωρισμὸν αὐτῶν, ἀλλὰ μᾶλλον ἠλευθέρωσαν τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὸ σχίσμα καὶ τὴν αἵρεσιν τῶν ψευδεπισκόπων αὐτῶν. Ὅρα καὶ τὸν λα'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΟΝ ΙΣ'.

Διὰ τὰς φιλονεικίας τε καὶ ταραχὰς τὰς ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ συμβαινούσας, καὶ τοῦτο ὄριστα ἀναγκαῖόν ἐστι. Τὸ μηδενὶ τρόπῳ Ἐπίσκοπον καταστῆναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἧς ἔτι ὁ προεστὼς ζῆ, καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ συνίσταται τιμῇ, εἰμὴ αὐτὸς ἐκὼν τὴν Ἐπισκοπὴν παραιτήσεται. Χρὴ γὰρ πρότερον τὴν αἰτίαν τοῦ μέλλοντος τῆς Ἐπισκοπῆς ἐκδιώκεσθαι, κανονικῶς ἐξεταζομένην, εἰς πέρας ἄγεσθαι, εἰθ' οὕτω μετὰ τὴν αὐτοῦ καθαίρεσιν, ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν προδιβάλλεσθαι. Εἰ δὲ τις τῶν Ἐπισκόπων ἐν τῇ ἰδίᾳ συνιστάμενος τιμῇ, μήτε παραιτεῖσθαι βούλοιο, μήτε τὸν οἰκεῖον ποιμένειν λαὸν, ἀλλὰ τῆς οἰκείας ἀποστὰς Ἐπισκοπῆς, ὑπὲρ τὸ ἐξάμηνον ἐν ἑτέρῳ διατρίβει τόπῳ, μήτε Βασιλικῶν προτάγματι κατεχόμενος, μήτε ταῖς τοῦ οἰκείου Πατριάρχου λειτουργίαις ὑπηρετούμενος, μήτε μὴν, ὑπὸ νόσου χαλεπῆς τε, καὶ ἀκίνησίαν ἐμποιούσης παντελῆ συνεχόμενος. Ὁ τοιοῦτος οὖν ὁ κατὰ μηδεμίαν τῶν εἰρημένων προφάσεων κωλυόμενος, τῆς οἰκείας ἀφιστάμενος Ἐπισκοπῆς, καὶ ὑπὲρ τὸν ἐξαμηνιαῖον χρόνον ἐν ἑτέρῳ διατρίβων τόπῳ, τῆς τοῦ Ἐπισκόπου τιμῆς τε, καὶ ἀξίας ἀλλοτριωθήσεται παντελῶς. Τὸν γὰρ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ καταμελοῦντα ποιμένης, καὶ ἐν ἑτέρῳ ὑπὲρ τὸ ἐξάμηνον χρονοτριβοῦντα τόπῳ, ὤρισεν ἡ ἅγια Σύνοδος, καὶ τῆς Ἀρχιερωσύνης, δι' ἧς ποιμαίνειν ἐτάχθη, παντελῶς ἀλλότριον καθεστάναι, καὶ εἰς τὸν αὐτοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς τόπον ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ καταλέγεσθαι.

(1) Ἀγκαλὰ καὶ ὁ λα'. Ἀποστολικ. ἀνεύθυνον κρίνη καὶ τὸν χωριζόμενον, ἐὰν γνωρίζῃ αὐτὸν καὶ ἄδικον.

(2) Ἀπὸ τὸν λόγον τοῦτον τοῦ Κανόνος φαίνεται ὅτι δὲν πρέπει

τινάς νὰ χωρίζηται, κατὰ τὸν Βαλαμῶνα, ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπόν του, ἐὰν αὐτὸς ἔχη μὲν κάμμιαν αἵρεσιν, τὴν φυλάττει ὁμοίως εἰς τὸ κρυπτόν καὶ δὲν τὴν κηρύττει· τυχὸν γὰρ αὐτὸς πάλιν ἀφ'

Ἀποσ. λα. τῆς δ'. ἢ τῆς ε'. λα. λδ'. τῆς α. καὶ β'. ιβ'. ιγ'. ιδ'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. ε. τῆς ἐν Γάγ. ε'. τῆς ἐν Καρθ. ι. ια. ξβ'.

Ἀπο. νη. τῆς ε'. ιθ'. π'. τῆς Σαρδικ. ια. τῆς Καρθ. οβ'. πβ'. πς'. ρλα. ρλβ'. ρλγ'. Πέτρ. ι. Νύσσης ις'. Κυρὶλλ. α.

Ἑ ρ μ η ν ε ί α.

Διορίζει ὁ παρῶν κανῶν, ὅτι νὰ μὴ χειροτονῆται Ἐπίσκοπος εἰς ἐπαρχίαν, τῆς ὁποίας ὁ Ἐπίσκοπος ἀκόμη ζῆ, καὶ εἰς τὴν Ἀρχιερατικὴν ἀξίαν ἀκόμη εὐρίσκεται. Σκάνδαλα γὰρ τοῦτο καὶ ταραχὰς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν προξενεῖ, ἔξω μόνον ἂν θεληματικῶς ὁ Ἐπίσκοπος παραιτήσῃ τὴν Ἐπισκοπὴν του (διὰ τινὰ κωλυτικὴν κρυπτὴν ἀφορμὴν δηλαδὴ, περὶ οὗ ὄρα τὴν Ἐπιστολὴν τῆς γ'. Συνόδου) (1)· ἐὰν δὲ Ἐπίσκοπος τινὰς διὰ ἐγκλήματά του ᾔηται ἀξίος νὰ διωχθῆ ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν του, πρῶτον πρέπει νὰ ἐξετάζωνται συνοδικῶς τὰ ἐγκλήματά του ταῦτα, καὶ νὰ καθαιρῆται, μετὰ ταῦτα δὲ νὰ γίνεταί εἰς αὐτὴν ἄλλος Ἐπίσκοπος. Ἄνισως δὲ τινὰς Ἐπίσκοπος μῆτε θελήσῃ νὰ παραιτηθῆ, μῆτε νὰ ποιμαίνῃ τὸν λαόν του, ἀλλὰ διατρίβει ἔξω τῆς ἐπαρχίας του περισσότερον ἀπὸ ἕξ μῆνας (2), χωρὶς νὰ ἐμποδίζεται οὔτε ἀπὸ Βασιλικὴν προσταγὴν, οὔτε ἀπὸ ὑπηρεσίας τοῦ Πατριάρχου (3), οὔτε ἀπὸ καμμίαν δεινὴν ἀσθένειαν, ἀκίνητον ποιοῦσαν αὐτόν· ὁ τοιοῦτος καλούμενος καὶ μὴ ὑποστρέφων, ἀλλ' ἀμελῶν τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον, νὰ καθαιρῆται παντελῶς ἀπὸ τὴν Ἀρχιερατικὴν ἀξίαν, καὶ ἀντὶ αὐτοῦ νὰ χειροτονῆται ἄλλος ἐπίσκοπος. Ὅρα δὲ, ὅτι ὁ παρῶν κανῶν εἰπὼν ἀνωτέρω ἔξω μόνον ἂν θεληματικῶς παραιτήσῃ ὁ ἐπίσκοπος τὴν ἐπισκοπὴν του, παρακάτω ὡσάν νὰ ἐπιδιορθώσῃ τοῦτο, λέγει, ὅτι διὰ ἐγκλήματα πρέπει νὰ ἐκβάλλεται ὁ Ἐπίσκοπος ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν του, καὶ ὅχι ἀπλῶς μὲ θεληματικὴν παραίτησιν διὰ ραθυμίαν ἢ καὶ ἀπραγμοσύνην του, εἰμὴ διὰ τινὰ, ὡς εἶπομεν, κρυπτὴν καὶ κωλυτικὴν ἀφορμὴν.

Σ υ μ φ ω ν ε ί α.

« Συμφώνως μὲ τὸν παρόντα καὶ ὁ ζς'. τῆς ἐν Καρθαγ. διορίζει λέγων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀφαιρῆται ἡ Ἐπισκοπὴ ἀπὸ κανένα ἐπίσκοπον πρὸ τοῦ νὰ λάβῃ ἐκβασιν ἢ κατ' αὐτοῦ κρίσιν. Ὁ δὲ δ'. τῆς ἐν Σαρδικ. ἐμποδίζει τὸ νὰ γίνεταί ἄλλος ἐπίσκοπος εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν τοῦ καθαιρεθέντος ἐπισκόπου, πρὸ τοῦ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τούτου ὁ Ρώμης, ἵνα μὴ ὦσιν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει δύο ἐπίσκοποι· ὅπερ παράνομόν ἐστι καὶ ἐμποδισμένον ἀπὸ τὸν ἡ. τῆς α. καὶ ιβ'. τῆς δ'. » Ὅρα καὶ τὸν νή. Ἀποστολικὸν καὶ τὸν π'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΙΖ'.

Ἐν πᾶσι τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας φροντίζοντες, καὶ τοῦτο ὀρίσαι ἀναγκαῖον ἐθέμεθα, ὥστε τοῦ λοιποῦ μηδένα τῶν λαϊκῶν, ἢ μοναχῶν, ἀθρόον εἰς τὸ τῆς Ἐπισκοπῆς ὕψος ἀνάγεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς βαθμοῖς ἐξεταζόμενον πρότερον, οὕτω τῆς Ἐπισκοπῆς τὴν χειροτονίαν ὑποδέχεσθαι. Εἰ γὰρ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπὸ τῶν λαϊκῶν ἢ Μοναχῶν τινες, ἀπαιτούσης χρείας, παραυτίκα τιμῆς ἀξιοὶ γεγονάσιν Ἐπισκοπῆς, ἀρετῇ τε διαπρέψαντες, καὶ τὰς κατ' αὐτοὺς Ἐκκλησίας ὑψώσαντες, ἀλλὰ τό γε σπάνιον οὐ νόμον τῆς Ἐκκλησίας τιθέμενοι. ὀρίζομεν τοῦ λοιποῦ μηκέτι τοῦτο γίνεσθαι, εἰ μὴ κατὰ λόγον ὁ χειροτονούμενος τῶν ἱερατικῶν προέλθοι βαθμῶν, ἐν ἐκάστῳ τάγματι τὸν νενομισμένον χρόνον ἀποπληρῶν.

Ἀποστολ. π'. τῆς α. β'. τῆς ἐν Λαοδ. γ'. τῆς ἐν Σαρδικ. ι. τῆς ἐν Νεοκαισαρ. ιβ'. Κυρίλλ. δ'.

Ἑ ρ μ η ν ε ί α.

Ἐμποδίζει ὁ παρῶν Κανῶν τὸ νὰ ἀναδιβάξεται τινὰς εἰς τὸ ὕψος τῆς Ἀρχιερωσύνης, ἥτοι νὰ χειροτονῆται Ἀρχιερεὺς ἀπὸ λαϊκούς, ἢ Μοναχοὺς, παρευθὺς ὁποῦ ψηφισθῆ εἰς τοῦτο, ἀλλὰ πρῶτον μὲν νὰ χειροτονῆται κατὰ τάξιν εἰς κάθε βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης, Ἀναγνώστης δηλαδὴ, Ὑποδιάκονος, Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος, δεῦτερον δὲ νὰ μένῃ ἀρκετὸν καιρὸν (4) εἰς τὸν κάθε ἕνα βαθμὸν καὶ μετὰ ταῦτα, ἐὰν ἀξίος εὑρεθῆ νὰ χειροτο-

ἑαυτοῦ μετὰ ταῦτα νὰ διορθωθῆ.
 (1) Τοῦτο φαίνεται νὰ τὸ λέγῃ ὁ Κανὼν διὰ τὸν ἅγιον Φώτιον, ὡς Πατριάρχους, ζῶντος ἔτι τοῦ Πατριάρχου Ἰγνατίου, ὡς εἶπομεν ἐν ἀρχῇ, ἀγκαλὰ καὶ πολλότατοι ἄλλοι Ἀρχιερεῖς καὶ Πατριάρχαι, ζῶντων τῶν προκατόχων αὐτῶν ἔτι, ἐχειροτονήθησαν, καὶ ὄρα τὸν Δοσίθεον σελ. 121. ἐν τῇ Δωδεκαβίβλῳ. Παράνομον ὅμως τὸ τοιοῦτο, καὶ παρὰ Κανόνας ἐστὶ, καὶ διὰ τοῦτο οὐ μιμητέον.
 (2) Λοιπὸν πρέπει νὰ ἀκυρωθῆ ἡ α'. διάταξις τοῦ πρώτου τίτλου τῶν Νεαρῶν, ἣτις ἐστὶ Νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ἐξ' κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα (παρὰ Φωτίῳ τίτλ. η'. Κεφ. 6'). ἡ διορίζουσα ὅτι νὰ ἀποβάλλεται τῆς Ἐπισκοπῆς ὁ Ἐπίσκοπος ὁποῦ λείψῃ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν του, ὅχι περισσότερον ἀπὸ ἕξ μῆνας, καθὼς διορίζει ὁ παρῶν Κανὼν, ἀλλὰ περισσότερον ἀπὸ ἕνα χρόνον. Ἀλλὰ καὶ ἡ προσταγὴ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, ἡ διορίζουσα νὰ ἐκβάλλωνται μόνον ἀπὸ τὸν ξένον τόπον, ἐν ᾧ διατρίβουσιν ὑπὲρ τοῦς ἕξ μῆνας οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ ὅχι νὰ διώκωνται ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν των· ἐπειδὴ, ὡς εἶπομεν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βίβλου, πρέπει νὰ ἀκυροῦνται οἱ ἐναντιούμενοι εἰς τοὺς Κανόνας πολιτικοὶ νόμοι, ὡς αὐτοὶ πάλιν οὗτοι τοῦτο θεσιπίζουσιν. Ἡ ζ'. δὲ διάταξις τοῦ α'. τίτλου τῶν Νεαρῶν, διορίζουσα ὅτι ὁ οἰκονόμος τῶν τῆς Ἐπισκοπῆς πραγμάτων δὲν πρέπει νὰ δίδῃ ἐξοδα εἰς τὸν Ἐπίσκοπον ὁποῦ πολὺν καιρὸν λείπῃ ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν του, μάλιστα ἔχει τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχύν. Ἀφ' ἧς νὰ λέγω ὅτι κατὰ τὸν ια. καὶ ιβ'. τῆς Σαρδικῆς, καὶ τὸν π'. τῆς ς'. τρεῖς ἐβδομάδας μόνον συγχωρεῖται νὰ λείπῃ ὁ Ἐπίσκοπος ἀπὸ τὴν Ἐπαρχίαν του.
 (3) Ὅστε καὶ ὁ Βασιλεὺς, καὶ ὁ Πατριάρχης, κανονικῶς δύνανται νὰ ἐμποδίσουν τὸν Ἐπίσκοπον νὰ μὴ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν του, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἕξ μῆνας.
 (4) Ἐζήτησάν τινες πόσον καιρὸν πρέπει νὰ μένῃ τινὰς εἰς τὸν κάθε βαθμὸν, καὶ εἶπον, ἄλλοι μὲν ὅτι ἐπὶ ἡμέρας, συνά-

νηναι και επίσκοπος. Διότι, ἀγκαλὰ και μερικοὶ ἕως τῆς σήμερον ἐν καιρῷ ἀνάγκης, ἀπὸ λαϊκοῦς και Μοναχοῦς ἐγιναν παρευθὺς Ἐπίσκοποι (δηλαδὴ χωρὶς νὰ κάμουν πρότερον τὸν συνήθη και διωρισμένον καιρὸν εἰς κάθε βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης), οἵτινες και ἀξιοὶ ἐφάνησαν, και μὲ ἀρετὰς ἔλαμψαν, και τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν ἐδόξασαν (1). ἀλλ' ὁμως, τὸ μερικὸν και σπάνιον, και ἐν καιρῷ ἀνάγκης γινόμενον, νόμος καθολικὸς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δὲν γίνεται (καθὼς τοῦτο αὐτὸ λέγει και ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, και ἡ 6. πράξις τῆς ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ Συνόδου, λέγουσα, «τὰ σπάνια ἀγαθὰ οὐ δύνανται νόμος εἶναι τοῖς πολλοῖς»). Ὅθεν τοῦτο ἀπὸ τῆς σήμερον και εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ γίνεται ἀνάγνωθι και τὸν π'. Ἀποστολικόν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΗ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑΙ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ἡ ἁγία Σύνοδος ἡ ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῶν κατηγουμένων τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ἧτοι τῆς ἁγίας Σοφίας, συγκροτηθεῖσα (2), γέγονεν ἐν ἔτει μὲν τῷ ἀπὸ Χριστοῦ 879· ἐν τῷ 13 δὲ ἔτει τῆς βασιλείας Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα, Πατέρων ἐν αὐτῇ ὄντων 383 (3), ἀπὸ τοῦς ὁποῖους ὑπερέχοντες ἦσαν ὁ, το ἀγιώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Φώτιος, Πέτρος ὁ Πρεσβύτερος Καρδηνάλις και τοποτηρητῆς τοῦ Παπᾶ Ἰωάν-

γοντες τοῦτο ἀπὸ τὸν περὶ Ἱερωσύνης λόγον τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου, ἄλλοι δὲ εἶπε τρεῖς μῆνας, φέροντες μαρτυρίαν ἀπὸ τὴν ριβ'. Νιαρὰν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀόριστος ὁμως κατὰ ἀκριβειάν ἐστίν, ἐπειδὴ ἡ ἐν Σαρδικῇ κατὰ τὸν ε'. αὐτῆς Κανὸνα διορίζει, τόσον δηλ., ὅσος εἶναι ἀρκετὸς νὰ ἀποδείξη και τὴν πίστιν, και τὴν καλοκάγαθιαν τῶν τρόπων, και τὴν στερερότητα τῆς γνώμης τοῦ χειροτονουμένου. Ἀλλὰ μὴν, ἡ πίστις και ἡ γνώμη, ἄλλων μὲν δεικνύεται εἰς ὀλιγώτερον καιρὸν, και ἄλλων εἰς περισσότερον· λοιπὸν και ὁ καιρὸς αὐτῶν εἶναι ἄδηλος. Πρέπει ὁμως νὰ ἀπερῆ εἰς κάθε βαθμὸν, ὅχι ὀλιγώτατος καιρὸς, κατὰ τὴν αὐτὴν Σαρδικῆν, ἀλλὰ και μακρότατος.

(1) Ὅποιοι ἐστάθησαν οἱ ἀπὸ λαϊκοῦς χειροτονηθέντες Ἀρχιερεῖς και Πατριάρχαι. Ὁ Νεκτάριος, ὁ Ἀμβρόσιος, ὁ Ταράσιος, ὁ Νικηφόρος, και αὐτὸς ὁ τότε παρὼν τῇ Συνόδῳ Ἱερὸς Φώτιος, διὰ τὸν ὁποῖον και μόνον φαίνεται νὰ ἐδιώρισεν ἡ Σύνοδος τὸν παρόντα Κανὸνα. Εἰ γὰρ και τοῦτο ἐποίησεν ὁ θεῖος Φώτιος, ἀποβλέπων εἰς τὸ παράδειγμα τοῦ Ταρασίου, και Νικηφόρου, και Ἀμβροσίου, ἐκατηγορεῖτο ὁμως διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦς Ρωμαίους. Ἀπὸ τούτους δὲ, ὁ μὲν Ταράσιος, και Νικηφόρος, και Φώτιος, ἀπὸ λαϊκῶν ἐπροβιάσθησαν, ὁ δὲ Νεκτάριος και Ἀμβρόσιος, και ἀπὸ κατηγουμένων ἔτι, οἵτινες εὐθὺς ὁποῦ ἐβαπτίσθησαν, και τοῦς κατὰ τάξιν τῆς Ἱερωσύνης βαθμοὺς ἔλαβον, ὁ μὲν Νεκτάριος Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ τῆς δευτέρας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ δὲ Ἀμβρόσιος ὑπὸ τοῦ ἐν Μεδιολάνοις Κλήρου και λαοῦ, Μεδιολάνων Ἀρχιερεῦς, ἀνεδείχθησαν. Ὅρα εἶ και τὸν Δοσίθεον ἐν τῷ προοίμ. τοῦ τόμου τῆς Χαρᾶς (σελ.

ε').), ὅπου λέγει εἶπε ὁ Φώτιος ἔγραψε πρὸς τὸν Νικόλαον Ρώμης, πῶς αὐτὸς ἔκαμε και ἔγεινεν ὁ Κανὼν αὐτὸς εἰς τὴν παρούσαν Σύνοδον, διὰ συμφωνίαν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως και Ρώμης, και διὰ νὰ ἀσηκίωσῃ ἀπὸ τὸ μέσον κάθε πέτραν σκανδάλου.

(2) Περὶ ταύτης τῆς Συνόδου ἐλάλησεν ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Ἐφέσου, διαλεγόμενος μὲ τὸν Ἰουλιανὸν ἐν τῇ ε'. συνελεύσει τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Συνόδου. Καθαρώτερα δὲ λαλεῖ περὶ αὐτῆς ἐν τῇ περὶ πίστεως ὁμολογίᾳ οὕτως· «Ἀποδέχομαι και ἀσπάζομαι πρὸς ταῖς εἰρημέναις ἐπτὰ Συνόδοις, και τὴν μετ' αὐτὰς ἀθροισθεῖσαν ἐπὶ τοῦ εὐσεβοῦς Βασιλεῦς βασιλείας Ρωμαίων, και τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Φωτίου, τὴν και οἰκουμενικὴν ὁγδόην ὀνομασθεῖσαν.» κτλ. (παρὰ τῇ Ἀντιπάπᾳ σελ. 472 και σελ. 731 τῆς Δωδεκαβίβλου), πλὴν και μὲ ὅλον ὑποῦ αὐτῆ ὀνομάσθη οἰκουμενικὴ ὁγδοὴ κοινίως. ὁμως παρὰ πάντων ἐξῆνικησε νὰ ἐπωνομάζεται «Σύνοδος ἡ ἐπὶ Φωτίου» (ἔπρεπε δὲ μᾶλλον νὰ ἐπωνομάζεται ὑπὲρ Φωτίου, καθ' ὅτι και ἄλλαι ἐπὶ Φωτίου ἐγένοντο, ὡς εἴπομεν), μὲ τὸ νὰ μὴ ἐξεδόθη ἐν αὐτῇ καινὸς ἔρος περὶ δόγματος, καθὼς συνέβη εἰς τὰς ἄλλας ἐπτὰ οἰκουμενικάς, ὡς εἴπομεν εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς α. συνόδου.

(3) Τόσοι γὰρ ἀπαριθμοῦνται ἐν τοῖς πρακτικαῖς τῆς αὐτῆς συνόδου τοῖς περιεχομένοις ἐν ζ'. πράξεσιν ἐν τῇ β'. τῶν τῶν συνοδικῶν (σελ. 929.), ἄλλοι δὲ 405 λέγουσιν, ὡς ὁ Δοσίθεος, προστιθεὶς και τοῦς εἰκοσιδύο (ἢ εἰκοσιτρεῖς) ἐν Ρώμῃ ὑπογράφαντας εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου.